

RIIGI TEATAJA

Nr. 56.

10. juulil 1936.

Nr. 56.

- Art. 483. Õppejõudude tasude seaduse muutmise seadus.
484. Valitsemise korraldamise seaduse muutmise seadus.
485. Inseneride, arhitektide, keemikute, tehnikute ja maamõõtjate kutse-tegevuse seadus.
486. Eesti Rahvusliku Jõukomitee seaduse muutmise seadus.
487. Riigi Põlevkivitööstuse ümberkorraldamise seadus.
488. Riigi Turbatööstuse ümberkorraldamise seadus.
489. Kopli Kinnisvaravalitsuse ümberkorraldamise seadus.
490. Insenerikoja seaduse muutmise ja täiendamise seadus.
491. Elumajade ehituslaenu fondist laenude määramise, väljaandmise, kindlustamise ja tasumise määrus.
492. Keila-Joa ja Oru parkide mereranna kasutamise määrus.
493. Eesti Punase Risti Seltsi põhikirja muudatused.
494. Suruõhus töötamisel õnnetuste vältimise määrus.
495. Otsus Vastse-Kuuste vallas asuva maa-ala „Valgemetsa“, Tilleoru pargi ja Nõmme linna tervishoiu kaitse alla võtmise kohta.
496. Vabariigi Valitsuse otsus.
497. Teadaanne Eesti ja Soome vaheliste merealuste kaablite korrashoidmise ja kasutamise, samuti ka nende kaablite abil toimetatava telegraafilise ja telefonilise liikimise konventsiooni jõustumise kohta.
498. Teadaanne Eesti-Brasiilia kaubandusliku kokkuleppe maksvuse kaotamise kohta.

483. Õppejõudude tasude seaduse muutmise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 30. juunil 1936.

I.

Õppejõudude tasude seaduse (RT 69 — 1935, 605) § 20 muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 20. Valla- ja maaomavalitsuste poolt ülalpeetavate avalikkude alg- ja täienduskoolide õppejõudude palgast maksab riik 90% ja koolide ülalpidajad 10%, teiste avalikkude alg- ja täienduskoolide õppejõudude palgast maksab riik 76% ja kooliülalpidajad 24% ning avalikkude gümnaasiumide ja keskkoolide ning õigustega eragümnaasiumide ja keskkoolide õppejõudude palgast — riik 64% ja koolide ülalpidajad 36%. Samas vahekorras makstakse ka lisa- ja asetäitjate tasu ning asetäitjate õpetajate ja tagavaraõpetajate palgad, kusjuures kooliülalpidaja osa maa tagavaraõpetaja palgast maksab maavalitsus.

Riigikoolide, avalikkude ja õigustega eratööstusõpilaste ja majandusõpilaste koolide, Virumaa kaevanduskooli, Pärnu kalanduskooli ja Tallinna linna meesrätsepa õppetöökoja õppejõudude palk ning lisa- ja asetäitjate

tasu on tervelt riigi kanda. Samuti on tervelt riigi kanda palk ning lisa- ja asetäitendite tasu tööstusliikudes, kodumajandusliikudes, aiandusliikudes ja põllumajandusliikudes avalikkudes ja õigustega eraõppeasutistes esimesel viiel tegevusaastal. Kaubanduskooli ja kaupmeestekooli nime all asutatud avalikkude ja õigustega erakutsekoolide õppejõudude palgast ning lisa- ja asetäitendite tasust maksab riik 85% ja kooli ülalpidaja 15%. Teiste avalikkude ja õigustega erakutsekoolide õppejõudude palgast ning lisa- ja asetäitendite tasust maksab riik 90% ja kooli ülalpidaja 10%.

Õppejõudude teenistusvanusetasu maksab riik.

II.

Käesolev seadus hakkab maksma 1. augustist 1936.

Tallinnas, 30. juunil 1936.

K. Päts
Peaminister
Riigivanema ülesannetes.

A. Jaakson
Haridusminister.

484. Valitsemise korraldamise seaduse muutmise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 2. juulil 1936.

I.

Valitsemise korraldamise seaduse § 42, 54 ja 57 (RT 5 ja 36 — 1934) muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 42. Kutseoskuse osakonna ülesandeks on: kutsehariduse ja kutseoskuse edendamine; põllumajandusliikude, tööstusliikude, kaubandusliikude ja kunsttööstuskoolide, õppetöökodade ja teiste kutsekoolide tegevuse korraldamine, juhtimine ja ülevahe; kutsenõuandenasutiste tegevuse üldkorraldamine; kunstnikkude registreerimine; tehnikute, maamõõtjate, meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste kutseline ettevalmistamine ja nende kutsetegevuse üldkorraldamine; kodukäsitöö edendamine.

§ 54. Põllutööministeeriumi ülesandeks on: põllu- ja metsamajanduse ning loomatervishoiu korraldamine; riigi maade ja metsade valitsemine.

§ 57. Põllumajanduse osakonna ülesandeks on: maatulunduse ja kalaasjanduse korraldamine; maatulunduse-saaduste ekspordi arendamine; põllumajandus-tarvete ja maatulundus-saaduste kontroll, välja arvatud kontroll, mida teostab loomatervishoiu osakond; riigimõisade majapidamise järelevalve teostamine.

II.

Kõigis seadustes, määrustes ja teistes maksvates aktides põllumajandusliku kutsehariduse ning põllumajandusliikude kutsekoolide ja nende õppejõudude alal tuleb lugeda Põllutööministri, Põllutööministeeriumi ja Põllutööministeeriumi põllumajanduse osakonna ning selle osakonna direktori asemel vastavalt Haridusminister, Haridusministeerium, Haridusministeeriumi kutseoskuse osakond ja selle osakonna direktor.

III.

Käesolev seadus hakkab maksma 1. augustist 1936.,
Tallinnas, 2. juulil 1936.

K. Päts

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

Joh. Müller

Kohtuminister.

485. Inseneride, arhitektide, keemikute, tehnikute ja maamõõtjate kutsetegevuse seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 2. juulil 1936.

1. peatükk.

Insenerid, arhitektid ja keemikud.

§ 1. Inseneriks, arhitektiks, insener-keemikuks ja keemikuks loetakse isikut, kes on:

1) registreeritud insenerina või arhitektina Haridusministeeriumis tehnika eriteadlaste registreerimise komisjoni poolt Inseneride, arhitektide ja tehnikute kutseõiguste seaduse (RT 33/34 — 1923) alusel;

2) lõpetanud ühe all-loendatud õppeasutisist:

a) Tallinna Tehnikumi (RT 81/82 — 1920),

b) Tallinna Tehnikainstituudi,

c) Tartu Ülikooli keemiaosakonna või muu samade õigustega kodumaa kõrgema tehnilise õppeasutise,

d) kõrgema tehnilise õppeasutise või mõne muu kõrgema õppeasutise tehnika- või keemiaosakonna Vene riigis kuni 15./28. novembrini 1917,

e) kõrgema tehnilise õppeasutise või mõne muu kõrgema õppeasutise tehnika- või keemiaosakonna välismaal, kui mainitud õppeasutise lõputunnistus leiab tunnustamist Tallinna Tehnikainstituudi poolt või on leidnud tunnustamist Tartu Ülikooli tehnikateaduskonna poolt või kuni 1. juulini 1935 Tallinna Tehnikumi poolt (RT 81/82 — 1920).

Niisuguse kõrgema tehnilise õppeasutise või mõne muu kõrgema õppeasutise tehnika- või keemiaosakonna lõpetajale, mille lõputunnistusi Tallinna Tehnikainstituut üldiselt ei tunnusta, on Tehnikainstituudil õigus määrata katseid.

§ 2. Inseneridel ja arhitektidel on õigus iseseisvalt ja omal vastutusel vastavalt oma erialale:

1) projekteerida ja juhatada igasuguseid töid, koostada projekte, mis kuuluvad riigi- või omavalitsusasutiste kinnitamisele, ja teostada järelevalvet nende täideviimisel, pidada ja juhatada tehnikabüroosid ning juhatada § 5 nimetatud tööstusettevõtteid, käitisi ja laboratooriume;

2) teenida riigi-, omavalitsus- ja eraasutistes ja ettevõtetes § 6 ettenähtud inseneri või arhitekti kohal;

3) oma kutsetegevuse alal esineda administratiivasutistes isikute volitustel, kelle ülesandel nad täidavad eelmistes (1. ja 2.) punktides tähendatud ülesandeid, samuti esineda administratiivasjus volinikuna patentidesse, kaubamärkidesse ning tööstuste joonistesse ja mudelitesse puutuvais küsimusis.

§ 3. Insener-keemikutel ja keemikutel on õigus iseseisvalt ja omal vastutusel vastavalt oma erialale:

1) juhatada igasuguseid töid, juhatada § 5 nimetatud tööstusi ning laboratooriume, pidada ja juhatada mürgiste ning kangemõjuliste ainete valmistus- ja müügikohti väljaspool apteekke;

2) pidada ja juhatada § 5 nimetatud keemilis-analüütilisi laboratooriume või oma eriala büroosid ning toimetada keemilisi analüüse ja ekspertiise;

3) oma allkirja vastu osta mürgiseid ja kangemõjulisi aineid, ilma õiguse ta neid edasi müüa või edasi anda;

4) teenida riigi-, omavalitsus- või eraasutistes ja ettevõtetes § 6 ettenähtud keemiku kohal;

5) oma kutsetegevuse alal esineda administratiivasutistes isikute volitusel, kelle ülesandel nad täidavad eelmistes (1—4) punktides tähendatud ülesandeid, samuti esineda administratiivasjus volinikuna patentidesse, kaubamärkidesse ning tööstuste joonistesse ja mudelitesse puutuvais küsimusis.

§ 4. Eelmistes § 2 p. 1 ja 3 ja § 3 p. 1, 2, 3 ja 5 ettenähtud õigused on ainult Insenerikoja tegevliikmetel.

Insenerikoja liikmetele, kes on Vene riigis enne 15./28. novembrit 1917 lõpetanud kõrgema õppeasutise või omandanud vastava kutse eksami teel, jäävad neile vastavate seaduste alusel ülikooli diplomiga antud õigused alles. Järelevalve nende õiguste õiglase kasutamise üle kuulub Insenerikojale.

Insenerikoja liikmekandidaatidel on õigus, vastavalt oma erialale, tegutseda ja teenida § 2 p. 1 ja § 3 p. 1—3 ettenähtud aladel ainult Insenerikoja tegevliikme juhatusel ja vastutusel.

Isikute kutseõigused, kes on vastu võetud Insenerikoja liikmeteks Insenerikoja seaduse § 7¹ põhjal, määrab Haridusminister käesoleva seaduse § 2 ja 3 ettenähtud piirides.

§ 5. Vabariigi Valitsus avaldab Teedeministri ettepanekul tööde liikide nimekirja, missuguseid peab täide viidama inseneride, arhitektide, insener-keemikute ja keemikute projektide järgi või nende juhatusel või järelevalve all, samuti tööstusettevõtete, käitiste, laboratooriumide ja töövõtete liigid, missugused peavad tegutsema inseneride, arhitektide, insener-keemikute või keemikute juhatusel, arvestades nende erialade ja nende tegevuse kohta käivaid eriseadusi.

Vabariigi Valitsusel on õigus eelmise lõike eeskirjadest üksikutel juhtudel lubada erandeid.

§ 6. Riigi-, omavalitsus- ja eraasutistes ja ettevõtetes määratakse kokkuleppel vastava ministriga Teedeministri ettepanekul Vabariigi Valitsuse poolt kindlaks kohad, millistel töö iseloomu järgi võivad teenida ainult kas Insenerikoja tegevliikmed või liikmekandidaadid. Eelnimetatud ülesannet Riigikogu ja Riigikontrolli alal täidab Vabariigi Valitsuse asemel vastavalt Riigikogu juhatus ja Kontrollnõukogu.

§ 7. Ära kuulates Insenerikoja arvamuse kinnitab Vabariigi Valitsus Teedeministri ettepanekul inseneride, arhitektide, insener-keemikute ja keemikute minimaaltasu määrustiku, missugune on kohuslik kõigile riigi-, omavalitsus- ja eraasutistele ja ka eraisikutele määrustikus ettenähtud tööde täitmisel.

2. peatükk.

Tehnikud ja maamõõtjad.

§ 8. Tehniku kutsenimetust ja § 10 nimetatud õigusi omavad Eesti Vabariigis isikud:

1) kes on lõpetanud:

- a) Tallinna Tehnikumi (RT 81/82 — 1920) poolkursuse (alamastme kursuse),
- b) Tallinna Tehnikumi (RT 98 — 1928),
- c) Tallinna Tehnikumile (RT 98 — 1928) vastava programmiga ja praktikaga kodumaa või välismaa õppeasutise,

ja kolm aastat praktiliselt töötanud täieõigusliku inseneri või arhitekti juhatusel;

2) kes on omandanud Vene riigis tehnikukutse kuni 15./28. novembrini 1917, kusjuures nende kutsetega seotud õigused jäävad maksma ka Eesti Vabariigis;

3) kes kuni käesoleva seaduse maksmahakkamiseni on töötanud vastaval erialal vähemalt kuue aasta jooksul ja kuni 31. detsembrini 1940 on õiendanud tehniku kutseeksami Tallinna Tehnikumi (RT 98 — 1928) juures moodustatud eksamikomisjonis Haridusministri määrmuses ettenähtud korras ja ulatuses ning Haridusministri poolt kinnitatud kavade järgi;

kui nad on registreeritud Haridusministeeriumi kutseoskuse osakonna poolt ja saanud vastava kutsetunnistuse.

Registreerimisel varustatakse tehniku kutsetunnistus vastava eriala nimetusega.

Tehniku kutsenimetust ja § 10 nimetatud õigust omavad Eesti Vabariigis samuti isikud, kes on registreeritud Haridusministeeriumis tehnika eriteadlaste registreerimise komisjoni poolt tehnikutena ning omandanud praktiseerimise õiguse endise Inseneride, arhitektide ja tehnikute kutseõiguste seaduse (RT 33/34 — 1923) § 5 ja 6 kohaselt.

§ 9. Maamõõtja kutsenimetust omavad Eesti Vabariigis isikud:

1) a) kes on lõpetanud:

- Tallinna Tehnikumi (RT 81/82 — 1920) poolkursuse (alamastme kursuse),
- Tallinna Tehnikumi (RT 98 — 1928),
- Tallinna Tehnikumile (RT 98 — 1928) vastava programmiga ja praktikaga välismaa õppeasutise;

- b) kes on omandanud Vene riigis kuni 15./28. novembrini 1917 eramaamõõtja, maamõõtja-taksaatori või maamõõtja-agronoomi kutse

ja maamõõte või maakorralduse alal tegutsenud Eesti Vabariigis vähemalt 5 aastat, sellest hüpoteegi- ja katastriüksuste välismõõtmistel vähemalt 3 suve kas riigiasutistes või vannutatud maamõõtja juhatusel või kuni Maamõõte seaduse (RT 27 — 1934) maksmahakkamiseni iseseisvalt;

2) kes kuni Maamõõte seaduse (RT 27 — 1934) maksmahakkamiseni on tegutsenud vähemalt 10 aasta jooksul iseseisvalt maamõõte alal katastriplaanide allakirjutamise õigusega või riigiteenistuses maamõõtja kohal ja kes kuni 31. detsembrini 1940 on õiendanud maamõõtja kutseeksami Tallinna Tehnikumi (RT 98 — 1928) juures moodustatud eksamikomisjonis Haridusministri määrmuses kokkuleppel Põllutööministriga ettenähtud korras ja ulatuses ning Haridusministri poolt kinnitatud kavade järgi;

kui nad on registreeritud Haridusministeeriumi kutseoskuse osakonna poolt ja saanud vastava kutsetunnistuse.

Maamõõtjate kutsetegevus korraldatakse Maamõõte seadusega (RT 27 — 1934) ja teiste eriseadustega.

§ 10. Tehnikutel on õigus omal erialal olla abilisteks täieõiguslikele inseneridele ja arhitektidele, projekteerida ja juhatada omal vastutusel lihtsamaid töid, mis nähakse ette eriala ja kutselise ettevalmistuse kohaselt sellekohases Teedeministri või Põllutööministri määruses, ning teenida riigi- ja omavalitsusasutistes tehniku kohal.

§ 11. Tehniliste õppeasutiste liigitamist tehnikute ja maamõõtjate kutseõiguste määramise otstarbel ja kutseõiguse saamiseks tehnikutelt ja maamõõtjatelt nõutava praktilise tegevuse arvestamist toimetab Haridusministeeriumi kutseoskuse osakond.

Tehnikuteks ja maamõõtjateks võib registreerida ainult Eesti Vabariigi kodanikke. Erandeid võib sellest teha igakordsel Vabariigi Valitsuse otsusel. Registreeritute nimed avaldatakse Riigi Teatajas.

3. peatükk.

Lõpp- ja elluviimis-eeskirjad.

§ 12. Kuni § 5 ja 6 alusel Vabariigi Valitsuse poolt antavate määruste maksimahakkamiseni riigi- ja omavalitsusasutistes ja ettevõtetes inseneri, arhitekti, insener-keemiku või keemiku kohal mitte oma erialal tegutsenud või teeninud inseneril, arhitektil, insener-keemikul või keemikul või mitte-inseneril, -arhitektil, -insener-keemikul või -keemikul on õigus edasi jääda oma senisele kohale, kui ta sellel kohal on teeninud vähemalt 1 aasta.

§ 13. Tallinna Tehnikumi (RT 81/82 — 1920) poolt oma lõpetajaile kutsenimetusega „tegelik insener“ või „tegelik arhitekt“ antud diplomeid nende esitamisel vahetab ümber Haridusministeeriumi teaduse- ja kunsti-osakond diplomite vastu kutsenimetusega „insener“ või „arhitekt“.

§ 14. Käesolev seadus hakkab maksma avaldamisega. Samast ajast kaotab maksvuse Inseneride, arhitektide, keemikute ja tehnikute kutsetegevuse seadus (RT 95 — 1934).

Tallinnas, 2. juulil 1936.

K. Päts
Peaminister
Riigivanema ülesannetes.

A. Jaakson
Haridusminister.

486. Eesti Rahvusliku Jõukomitee seaduse muutmise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 2. juulil 1936.

I.

Eesti Rahvusliku Jõukomitee seaduse (RT 4 — 1936) § 4 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 4. Määratavateks liikmeteks on:

1. Majandusministeeriumi	2 esind.	Majandusministri määramisel,
2. Kaitseministeeriumi	1 „	Kaitseministri määramisel,
3. Teedeministeeriumi	1 „	Teedeministri määramisel,
4. Põllutööministeeriumi	1 „	Põllutööministri määramisel,
5. Tartu ülikooli	1 „	Tartu ülikooli valitsuse määramisel,
6. Tallinna Tehnikainstituudi	1 „	Tallinna Tehnikainstituudi valitsuse määramisel,

7. põlevkivitööstuse	1	esind. Majandusministri määramisel,
8. turbatööstuse	1	„ „ „
9. metsatööstuse	1	„ „ „
10. Insenerikoja	2	„ Insenerikoja juhatusel määramisel,
11. Kaubandus-Tööstuskoja		Kaubandus-Tööstuskoja juhatusel
4. sektsiooni	1	„ määramisel,
12. Kaubandus-Tööstuskoja		Kaubandus-Tööstuskoja juhatusel
5. sektsiooni	1	„ määramisel,
13. Põllutöökoja	1	„ Põllutöökoja juhatusel määramisel,
14. Eesti Linnade Liidu	1	„ Eesti Linnade Liidu juhatusel määramisel.

II.

Käesolev seadus hakkab maksma avaldamisega.
2. juulil 1936.

K. Päts
Peaminister
Riigivanema ülesannetes.
K. Selter
Majandusminister.

487. Riigi Põlevkivitööstuse ümberkorraldamise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 25. juunil 1936.

§ 1. Riigi Põlevkivitööstuse varad ja kohustused, kuivõrd neid ei kasutata käesolevas seaduses ettenähtud otstarveteks, antakse Vabariigi Valitsuse otsusel üle aktsiaseltsile, mis asutatakse pärast käesoleva seaduse maksma hakkamist ja mille eesmärk üleandmise ajal vastab Riigi Põlevkivitööstuse eesmärgile ja mille aktsiatest riik omandab seltsi aktsiate jaotamisel vähemalt 95%, ning missugune selts teotseb üldiste aktsiaseltside kohta käivate seaduste alusel ja allub maksustamisele ühistel alustel muude vastavate aktsiaseltsidega.

Aktsiaseltsile üleandmisele kuuluvaks Riigi Põlevkivitööstuse varaks loetakse ka Riigi Põlevkivitööstuse 1935. tegevusaasta puhaskasu see osa, mis põhimääruse järgi kuuluks üleandmisele riigi tuludesse.

§ 2. Eelmises paragrahvis (§ 1) nimetatud seltsi aktsiaid omandab Majandusministeerium Riigi Põlevkivitööstuse vara ja vajaduse korral riigi muude summade arvel, kusjuures nende aktsiate nominaalväärtuse tasumise tähtjaks riigi poolt on § 10 nimetatud akti kinnitamise päev.

Riigi Põlevkivitööstuse põhi- ja muude omakapitalide vähendamise, kuivõrd see osutub vajalikuks käesolevas seaduses ettenähtud operatsioonide teostamiseks, samuti aktsiate omandamiseks kasutatavate varade eraldamise Riigi Põlevkivitööstuse koosseisust riigikassa käsutusse, otsustab Vabariigi Valitsus Majandusministri ettepanekul.

§ 3. Kuivõrd Riigi Põlevkivitööstuse aktiva pärast vajaliku osa eraldamist aktsiate omandamiseks (§ 2) ületab Riigi Põlevkivitööstuselt aktsiaseltsile üleantavad kohustused, võib neid ülejääke kasutada seltsi erikapitalide moodustamiseks, pidades kinni üleandeaktis selle kohta määratud tingimustest.

Riigi Põlevkivitööstuse ja Riigi Põlevkivitööstuse ametnikkude poolt seni pensionikapitalisse kantud summade arvel annab riik seltsi korraldusse Kr. 40.000.— seltsi ametnikkude pensionikapitali loomiseks.

Riigi Põlevkivitööstuse tööliste ja teenijate pensionikapitali summad antakse seltsile üle kohustusega moodustada neist summadest samasihiline erikapital.

§ 4. Käesolevas seaduses ettenähtud ümberkorralduse teostamine pannakse ümberkorraldamise komisjonile, mille koosseisu määrab Riigivanem Majandusministri ettepanekul. Kuni ümberkorraldamise lõpuni (§ 10) jätkab ja arendab Riigi Põlevkivitööstus oma tegevust põhikirja kohaselt, kusjuures tööstuse nõukogu ülesandeid täidab ümberkorraldamiskomisjon, kinni pidades asjaajamisel käesoleva seaduse § 6 erieeskirjadest. Tööstuse juhtimise ja valitsemise ülesandeid täidab samal ajal direktor.

§ 5. Komisjoni esimees kutsub kokku komisjoni koosolekud ning juhhib komisjoni tööd Majandusministri poolt kinnitatud juhendite alusel.

§ 6. Riigikontrolli esindajal on õigus osa võtta ümberkorraldamiskomisjoni kõigist koosolekuist. Tema mitteilmumine ei takista komisjoni koosoleku ärapidamist.

Riigikontrolli esindajal on õigus ümberkorraldamiskomisjoni koosolekul või kahel sellele järgneval päeval avaldada protesti komisjoni otsuse vastu. Sel juhul on Riigikontrolöril õigus järgneva seitsme päeva jooksul esitada Majandusministrile komisjoni selle otsuse kohta põhistatud protesti, saates sellest ärakirja komisjonile. Kui Majandusminister nõustub Riigikontrolöri arvamusega, siis ta muudab komisjoni otsuse ning teatab sellest täitmiseks komisjoni esimehele. Kui aga Majandusminister ei pea võimalikuks ühineda Riigikontrolöri arvamusega, siis esitab ta Riigikontrolöri protesti otsustamiseks Vabariigi Valitsusele.

§ 7. Üleandmisele (§ 1) asub ümberkorraldamiskomisjon Majandusministri poolt määratud tähtajal. Üleandmise kohta koostatakse akt.

§ 8. Asutatavale aktsiaseltsile kuuluvad üleandmisele ühtlasi Riigi Põlevkivitööstuse kõik äriraamatud ning dokumendid.

Üleandja ega ülevõtja ei ole kohustatud teatama Riigi Põlevkivitööstusega õiguslikkudes vahekordades seisvatele isikutele lepingute ega Riigi Põlevkivitööstuse õiguste nõuete ja kohustuste üleandmisest ja ülevõtmisest ega hankima neilt selleks nõusolekut. Samuti ei nõuta Riigi Põlevkivitööstuse võlausaldaajailt nende nõudmiste ülesandmist üleandmise puhuks. Üleandmist ei takista eraõiguslikud keelud. Lepingute ja igasuguste muude dokumentide üleandmine aktsiaseltsile toimub ilma eriliste üleandepaldisteta ja aktideta.

§ 9. Riigi Põlevkivitööstuse varade ja kohustuste üleandmine aktsiaseltsile ning nende ülevõtmine aktsiaseltsi poolt on vaba tempel-, kinnistus-, tulu-, äri- ja igasugustest muudest lõivudest ning maksudest.

§ 10. Riigi Põlevkivitööstuse kõikide varade ja kohustuste üleandmine aktsiaseltsile loetakse toimunuks ja Riigi Põlevkivitööstus tema põhimääruses (RT 113 — 1927) ettenähtud kujul likvideerituks üleandeahti kinnitamisega Vabariigi Valitsuse poolt. Ülevõtja — aktsiaselts — vastutab Riigi Põlevkivitööstuse kohustuste eest kõigi oma varadega.

§ 11. Käesolev seadus jõustub tema avaldamisega. Tema elluviimiseks annab Majandusminister määrusi ja korraldusi.

Tallinnas, 25. juunil 1936.

K. Päts
Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

K. Selter
Majandusminister.

488. Riigi turbatööstuse ümberkorraldamise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 25. juunil 1936.

§ 1. Riigi Turbatööstuse varad ja kohustused, kuivõrd neid ei kasutata käesolevas seaduses ettenähtud otstarveteks, antakse Vabariigi Valitsuse otsusel üle aktsiaseltsile, mis asutatakse pärast käesoleva seaduse maksamahakamist ja mille eesmärk üleandmise ajal vastab Riigi Turbatööstuse eesmärgile ja mille aktsiatest riik omandab seltsi aktsiate jaotamisel vähemalt 95%, ning missugune selts teotseb üldiste aktsiaseltside kohta käivate seaduste alusel ja allub maksustamisele ühistel alustel muude vastavate aktsiaseltsidega.

Aktsiaseltsile üleandmisele kuuluvaks Riigi Turbatööstuse varaks loetakse ka Riigi Turbatööstuse 1935. tegevusaasta puhaskasu see osa, mis põhiääruse järgi kuuluks ülekandmisele riigi tuludesse.

§ 2. Eelmises paragrahvis (§ 1) nimetatud seltsi aktsiaid omandab Majandusministeerium Riigi Turbatööstuse vara ja vajaduse korral riigi muude summade arvel, kusjuures nende aktsiate nominaalväärtuse tasumise tähtjaks riigi poolt on § 10 nimetatud akti kinnitamise päev.

Riigi Turbatööstuse põhi- ja muude omakapitalide vähendamise, kuivõrd see osutub vajalikuks käesolevas seaduses ettenähtud operatsioonide teostamiseks, samuti aktsiate omandamiseks kasutatavate varade eraldamise Riigi Turbatööstuse koosseisust riigikassa käsutusse, otsustab Vabariigi Valitsus Majandusministri ettepanekul.

§ 3. Kuivõrd Riigi Turbatööstuse aktiva pärast vajaliku osa eraldamist aktsiate omandamiseks (§ 2) ületab Riigi Turbatööstuselt aktsiaseltsile üleantavad kohustused, võib neid ülejääke kasutada seltsi erikapitalide moodustamiseks, pidades kinni üleandeaktis selle kohta määratud tingimustest.

Riigi Turbatööstuse ja Riigi turbatööstuse ametnike poolt seni pensionikapitalisse kantud summade arvel annab riik seltsi korraldusse Kr. 20.000.— seltsi ametnike pensionikapitali loomiseks.

Riigi Turbatööstuse pensionikassa summad antakse seltsile üle kohustusega moodustada neist summadest samasihiline erikapital.

§ 4. Käesolevas seaduses ettenähtud ümberkorralduse teostamine pannakse ümberkorraldamise komisjonile, mille koosseisu määrab Riigivanem Majandusministri ettepanekul. Kuni ümberkorraldamise lõpuni (§ 10) jätkab ja arendab Riigi Turbatööstus oma tegevust põhikirja kohaselt, kusjuures tööstuse nõukogu ülesandeid täidab ümberkorraldamiskomisjon, kinni pidades asjaajamisel käesoleva seaduse § 6 erieeskirjadest. Tööstuse juhtimise ja valitsemise ülesandeid täidab samal ajal direktor.

§ 5. Komisjoni esimees kutsub kokku komisjoni koosolekud ning juhib komisjoni tööd Majandusministri poolt kinnitatud juhendite alusel.

§ 6. Riigikontrolli esindajal on õigus osa võtta ümberkorraldamiskomisjoni kõigist koosolekuist. Tema mitteilumumine ei takista komisjoni koosoleku ärapidamist.

Riigikontrolli esindajal on õigus ümberkorraldamiskomisjoni koosolekul või kahel sellele järgneval päeval avaldada protesti komisjoni otsuse vastu. Sel juhul on Riigikontrolöril õigus järgneva seitsme päeva jooksul esitada Majandusministrile komisjoni selle otsuse kohta põhistatud protesti, saates sellest ärakirja komisjonile. Kui Majandusminister nõustub Riigikontrolöri arvamusega, siis ta muudab komisjoni otsuse ning teatab sellest täitmiseks komisjoni esimehele. Kui aga Majandusminister ei pea võimalikuks ühineda Riigi-

kontrolöri arvamusega, siis esitab ta Riigikontrolöri protesti otsustamiseks Vabariigi Valitsusele.

§ 7. Üleandmisele (§ 1) asub ümberkorraldamiskomisjon Majandusministri poolt määratud tähtajal. Üleandmise kohta koostatakse akt.

§ 8. Asutatavale aktsiaseltsile kuuluvad üleandmisele ühtlasi Riigi Turbatööstuse kõik ärraamatud ning dokumendid.

Üleandja ega ülevõtja ei ole kohustatud teatama Riigi Turbatööstusega õiguslikkudes vahekordades seisvatele isikutele lepingute ega Riigi Turbatööstuse õiguste nõuete ja kohustuste üleandmisest ja ülevõtmisest ega hankima neilt selleks nõusolekut. Samuti ei nõuta Riigi Turbatööstuse võlausaldajailt nende nõudmistele ülesandmist üleandmise puhuks. Üleandmist ei takista eraõiguslikud keelud. Lepingute ja igasuguste muude dokumentide üleandmine aktsiaseltsile toimub ilma eriliste üleandepealdisteta ja aktideta.

§ 9. Riigi Turbatööstuse varade ja kohustuste üleandmine aktsiaseltsile ning nende ülevõtmine aktsiaseltsi poolt on vaba tempel-, kinnistus-, tulu-, äri- ja igasugustest muudest lõivudest ning maksudest.

§ 10. Riigi Turbatööstuse kõikide varade ja kohustuste üleandmine aktsiaseltsile loetakse toimunuks ja Riigi Turbatööstus tema põhimääruses (RT 3 — 1929) ettenähtud kujul likvideerituks üleandeakti kinnitamisega Vabariigi Valitsuse poolt. Ülevõtja — aktsiaselts — vastutab Riigi Turbatööstuse kohustuste eest kõigi oma varadega.

§ 11. Käesolev seadus jõustub tema avaldamisega. Tema elluviimiseks annab Majandusminister määrusi ja korraldusi.

Tallinnas, 25. juunil 1936.

K. Päts

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

K. Selter

Majandusminister.

489. Kopli Kinnisvaravalitsuse ümberkorraldamise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 25. juunil 1936.

§ 1. Kopli Kinnisvaravalitsuse varad ja kohustused, kuivõrd neid ei kasutata käesolevas seaduses ettenähtud otstarveteks, antakse Vabariigi Valitsuse otsusel üle aktsiaseltsile, mis asutatakse pärast käesoleva seaduse maksma hakkamist ja mille üheks eesmärgiks on Kopli Kinnisvaravalitsuse valdusel olevate päraldiste ja varade valitsemine ning kasutamine ja mille aktsiatest riik omandab seltsi aktsiate jaotamisel vähemalt 95%, ning missugune selts teotseb üldiste aktsiaseltside kohta käivate seaduste alusel ja allub maksustamisele ühistel alustel muude vastavate aktsiaseltsidega.

Aktsiaseltsile üleandmisele kuuluvaks Kopli Kinnisvaravalitsuse varaks loetakse ka Kopli Kinnisvaravalitsuse 1935. tegevusaasta puhaskasu see osa, mis põhimääruse järgi kuuluks üleandmisele riigi tuludesse.

§ 2. Eelmises paragrahvis (§ 1) nimetatud seltsi aktsiaid omandab Majandusministeerium Kopli Kinnisvaravalitsuse vara ja vajaduse korral riigi muude summade arvel, kusjuures nende aktsiate nominaalväärtuse tasumise tähtajaks riigi poolt on § 10 nimetatud akti kinnitamise päev.

Kopli Kinnisvaravalitsuse põhi- ja muude omakapitalide vähendamise, kuivõrd see osutub vajalikuks käesolevas seaduses ettenähtud operatsioonide

teostamiseks, samuti aktsiate omandamiseks kasutatavate varade eraldamise Kopli Kinnisvaravalitsuse koosseisust riigikassa käsutusse, otsustab Vabariigi Valitsus Majandusministri ettepanekul.

§ 3. Kuivõrd Kopli Kinnisvaravalitsuse aktiva pärast vajaliku osa eraldamist aktsiate omandamiseks (§ 2) ületab Kopli Kinnisvaravalitsuselt aktsiaseltsile üleantavad kohustused, võib neid ülejääke kasutada seltsi erikapitalide moodustamiseks, pidades kinni üleandekti selle kohta määratud tingimustest.

Kopli Kinnisvaravalitsuse ja Kopli Kinnisvaravalitsuse ametnikkude poolt seni pensionikapitalisse kantud summade arvel annab riik seltsi korraldusse Kr. 3.500.— seltsi ametnikkude pensionikapitali loomiseks.

§ 4. Käesolevas seaduses ettenähtud ümberkorralduse teostamine pannakse ümberkorraldamise komisjonile, mille koosseisu määrab Riigivanem Majandusministri ettepanekul. Kuni ümberkorraldamise lõpuni (§ 10) jätkab ja arendab Kopli Kinnisvaravalitsus oma tegevust põhikirja kohaselt, kusjuures kinnisvaravalitsuse nõukogu ülesandeid täidab ümberkorraldamiskomisjon, kinni pidades asjaajamisel käesoleva seaduse § 6 erieeskirjadest. Kinnisvaravalitsuse juhtimise ja valitsemise ülesandeid täidab samal ajal direktor.

§ 5. Komisjoni esimees kutsub kokku komisjoni koosolekud ning juhib komisjoni tööd Majandusministri poolt kinnitatud juhendite alusel.

§ 6. Riigikontrolli esindajal on õigus osa võtta ümberkorraldamiskomisjoni kõigist koosolekuist. Tema mitteilmumine ei takista komisjoni koosoleku ärapidamist.

Riigikontrolli esindajal on õigus ümberkorraldamiskomisjoni koosolekul või kahel sellele järgneval päeval avaldada protesti komisjoni otsuse vastu. Sel juhul on Riigikontrolöril õigus järgneva seitsme päeva jooksul esitada Majandusministrile komisjoni selle otsuse kohta põhistatud protesti, saates sellest ärakirja komisjonile. Kui Majandusminister nõustub Riigikontrolöri arvamusega, siis ta muudab komisjoni otsuse ning teatab sellest täitmiseks komisjoni esimehele. Kui aga Majandusminister ei pea võimalikuks ühineda Riigikontrolöri arvamusega, siis esitab ta Riigikontrolöri protesti otsustamiseks Vabariigi Valitsusele.

§ 7. Üleandmisele (§ 1) asub ümberkorraldamiskomisjon Majandusministri poolt määratud tähtajal. Üleandmise kohta koostatakse akt.

§ 8. Asutatavale aktsiaseltsile kuuluvad üleandmisele ühtlasi Kopli Kinnisvaravalitsuse kõik äriraamatud ning dokumendid.

Üleandja ega ülevõtja ei ole kohustatud teatama Kopli Kinnisvaravalitsusega õiguslikkudes vahelkordades seisvatele isikutele lepingute ega Kopli Kinnisvaravalitsuse õiguste nõuete ja kohustuste üleandmisest ja ülevõtmisest ega hankima neilt selleks nõusolekut. Samuti ei nõuta Kopli Kinnisvaravalitsuse võlausaldajailt nende nõudmiste ülesandmist üleandmise puhuks. Üleandmist ei takista eraõiguslikud keelud. Lepingute ja igasuguste muude dokumentide üleandmine aktsiaseltsile toimub ilma eriliste üleandepeldesteta ja aktideta.

§ 9. Kopli Kinnisvaravalitsuse varade ja kohustuste üleandmine aktsiaseltsile ning nende ülevõtmine aktsiaseltsi poolt on vaba tempel-, kinnistus-, tulu-, äri- ja igasugustest muudest lõivudest ning maksudest.

§ 10. Kopli Kinnisvaravalitsuse kõikide varade kohustuste üleandmine aktsiaseltsile loetakse toimunuks ja Kopli Kinnisvaravalitsus tema põhimääruses (RT 61 — 1934 ja 104 — 1935) ettenähtud kujul likvideerituks üleandekti kinnitamisega Vabariigi Valitsuse poolt. Ülevõtja — aktsiaselts — vastutab Kopli Kinnisvaravalitsuse kohustuste eest kõigi oma varadega.

§ 11. Käesolev seadus jõustub tema avaldamisega. Tema elluviimiseks annab Majandusminister määrusi ja korraldusi.

Tallinnas, 25. juunil 1936.

K. Päts

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

K. Selter

Majandusminister.

490. Insenerikoja seaduse muutmise ja täiendamise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 2. juulil 1936.

I.

Insenerikoja seaduse (RT 95 — 1934) § 1, 6, 8, 10, 14, 16, 25, 26, 43, 47, 48 ja 66 muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 1. Omal kutsealal teotsevate inseneride, arhitektide, insener-keemikute ja keemikute kutsehuvide kaitseks ja nende kutselise tegevuse järelevalveks asutatakse Insenerikoda.

Insenerikoja ülesandeks on eriti:

- 1) kõrgema tehnilise haridusega eriteadlaste koostöö edustamine;
- 2) koja liikmete kutsehuvide kaitsmine;
- 3) koja liikmete kutsetegevuse korraldamine ja järelevalve kutselise tegevuse ja kutse-eetika üle;
- 4) arvamuse avaldamine tehnilise iseloomuga seaduste ja määruste eelnõude ja üldtähtsusega tehniliste küsimuste, projektide plaanide ning tööde kohta asutiste ja isikute soovil või koja enda algatusel;
- 5) teaduslike uurimusasutiste ellukutsumine ja ülalpidamine;
- 6) asutiste ellukutsumine ja ülalpidamine, milliste ülesandeks on koja liikmete ja nende perekondade kindlustamine vanaduse, haiguse, töövõimetuse ja töötaolu puhul;
- 7) kõrgema tehnilise haridusega eriteadlaste tegevusse puutuvate kommete ja aumõistete selgitamine ja fikseerimine;
- 8) kõigi teiste sellekohaste seaduste ja määrustega koja peale pandavate ülesannete täitmine;
- 9) vahekohtute asutamine ja asjatundjate juhatamine.

§ 6. Insenerikoja liikmed jagunevad tegevliikmeteks ja liikmekandidaatideks.

Koja tegevliikmeil on hääleõigus koja organite üldkogus ja sektsioonide üldkoosolekutel kui ka õigus võtta osa valimistest ja end lasta valida.

Koja liikmekandidaatidel on koja organite koosolekutel ainult sõnaõigus; neil ei ole õigust võtta osa koja organite valimistest ja neid ei või valida koja valitavatesse ametitesse.

Koja liikmeiks võivad olla ainult Eesti Vabariigi kodanikud.

Teedeminister, ministri abi ning Teedeministeeriumi ametnik, kelle peale on pandud Teedeministri poolt järelevalve koja tegevuse üle, ei või kuuluda koja valitavatesse organitesse.

§ 8. Liikmekandidaadiks võetakse koja juhatuse poolt vastu insenere, arhitekte, insener-keemikuid ja keemikuid, kes on lõpetanud:

1) Tallinna tehnikumi (RT 81/82 — 1920) või Tartu ülikooli keemia-osakonna või Eesti Vabariigi Tallinna Tehnikainstituudi või teise samade õigustega kodumaa kõrgema õppeasutise;

2) või kõrgema tehnilise õppeasutise Vene riigis kuni 15. novembrini 1917;

3) või kõrgema tehnilise õppeasutise välismaal või mõne teise kõrgema õppeasutise tehnilise või keemia-osakonna, kui mainitud õppeasutise lõputunnistus leiab tunnustamist Eesti Vabariigi Tallinna Tehnikainstituudi poolt.

Niisuguse kõrgema tehnilise õppeasutise lõpetajale, mille lõputunnistusi üldiselt ei tunnusta Eesti Vabariigi Tallinna Tehnikainstituut, on instituudil õigus määrata katseid.

§ 10. Insenerikoja liikmed maksavad koja kasuks liikmemaksu koja nõukogu poolt määratud ja Teedeministri poolt kinnitatud alustel ja määral. Liikmemaksu ülemmääraks on sada krooni aastas.

Tähtjaks tasumata maksud loetakse maksuvõlaks ning need nõutakse sisse koja juhatusse korraldusel Administratiiv-sissenõudmise seaduses ettenähtud korras ühes viivitusrahaga 1% kuus, kusjuures poolikud kuud loetakse terveteks.

§ 14. Koja valitavad ametid on tasuta auametid, kuid koja nõukogul on õigus määrata erilisi ülesandeid täitvatele koja liikmetele tasu eelarves ettenähtud summadest.

§ 16. Insenerikoja organite teotsemine ja asjaajamine määratakse Insenerikoja kodukorras, mille võtab vastu koja nõukogu ja kinnitab Teedeminister. Insenerikoja organite valimise lähemad alused ja korra määrab Vabariigi Valitsus Teedeministri ettepanekul. Koja liikmete kutsetegevuse korraldamiseks annab sellekohased eeskirjad koja nõukogu ja need kinnitab Teedeminister.

§ 25. Nõukogu juhataja, abijuhataja ja liikmed ei või ühtaegu kuuluda koja või sektsiooni juhatusse või koja revisjonikomisjoni ega seista koja alalises palgalises teenistuses.

§ 26. Koja nõukogu võimkonda kuulub:

1) kinnisvara omandamine, võõrandamine ja pantimine ning laenude tegemine;

2) teaduslikkude uurimusasutiste ellukutsumine, toimekondade moodustamine nõukogu poolt määratavate ülesannete täitmiseks;

3) uute sektsioonide asutamine ja teotsevate sektsioonide kaotamine;

4) juhtnööride andmine juhatusale;

5) koja juhatusse otsuste peale esitatavate kaebuste otsustamine;

6) koja tegevusaasta tulude ja kulude eelarve kinnitamine;

7) koja tegevusaasta aruande kinnitamine;

8) koja abiesimehe, revisjonikomisjoni esimehe, nelja liikme ja kolme kandidaadi valimine;

9) koja teenistuses olevate isikute tasumäärade kinnitamine;

10) koja tegevliikmete ja liikmekandidaatide liikmemaksu määramine;

11) ettepaneku tegemine koja liikmetelt täiendavate maksude määramiseks koja heaks;

12) sõidukulude suuruse määramine;

13) koja organite valimiste aluste ja korra heakskiitmine;

14) koja kodukorra vastuvõtmine ja muutmine;

15) koja abifondi moodustamine ning selle valitsemine ja kasutamise aluste määramine ning koja liikmete kutsetegevuse korraldamiseks eeskirjade andmine.

§ 43. Sektsiooni juhatus koosneb:

- 1) sektsiooni esimehest ja abiesimehest;
- 2) sektsiooni juhatuse kolmest liikmest.

Sektsiooni esimees, abiesimees ja juhatuse kolm liiget valitakse sektsiooni üldkoosoleku poolt kolmeks aastaks.

§ 47. Insenerikoja revisjonikomisjon koosneb nõukogu poolt kolmeks aastaks valitud esimehest ja neljast liikmest. Revisjonikomisjon valib oma liikmete hulgast abiesimehe, kes on esimehe asetäitjaks, kui esimees on takistatud oma ülesannete täitmisel. Revisjonikomisjoni liikmed ei või ühtaegu kuuluda teistesse Insenerikoja organitesse.

Revisjonikomisjoni liikme või esimehe kohta vabanemisel astub sellele kohale vastavalt revisjonikomisjoni liige või nõukogu poolt valitud kandidaat, mõlemad valimistel saadud häälte arvu järjekorras.

Revisjonikomisjoni ülesandeks on koja asjaajamine, aasta-aruannete ja eelarvete revideerimine kodukorras määratud alustel.

§ 48. Insenerikoja distsiplinaarkohus koosneb:

- 1) üldkogu poolt kolmeks aastaks valitud kohtu esimehest;
- 2) iga sektsiooni poolt kolmeks aastaks valitud ühest liikmest.

§ 66. Koja juurde asutatakse abifond, millest toetatakse töövõimetuid ja töötuid koja liikmeid kui ka nende leski ja vaeslapsi. Koja abifondi moodustamise, valitsemise ning kasutamise alused võtab vastu koja nõukogu ja kinnitab Teedeminister.

II.

Sama seadust täiendatakse § 7¹ järgmises redaktsioonis:

§ 7¹. Vabariigi Valitsus võib Teedeministri ettepanekul, mis tehtud Insenerikoja algatusel, lubada Insenerikojal vastu võtta Insenerikoja liikmeks isikuid, kellel puuduvad kutsetunnistused, kuid kes on vähemalt kümme aastat tegutsenud inseneri, arhitekti, insener-keemiku või keemiku kutsealal ning oma töödega on näidanud üles silmapaistvaid oskusi ja teadmisi omal erialal, kusjuures see isik peab osa sellest ajast olema tegutsenud enne 1. jaanuari 1935.

III.

Sama seaduse § 11 p. 5, 18 p. 4, 5 ja 6 ning 20 ja 22 kaotavad maksvuse.

IV.

Käesolev seadus hakkab maksma avaldamisega.

Tallinnas, 2. juulil 1936.

K. Päts
Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

O. Sternbeck.
Teedeminister.

491. Elumajade ehituslaenu fondist laenude määramise, väljaandmise, kindlustamise ja tasumise määrus.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 30. juunil 1936.

Alus: Elumajade ehituslaenu fondi seaduse (RT 30 — 1936) § 9.

I.

§ 1. Laenusid elumajade ehituslaenu fondist määrab Pikalaenu Panga juhatus, kelle otsused kuuluvad Majandusministri kinnitamisele.

Laenude ettemääramist üle fondis olevate kasutusvabade summade võib lubada Majandusminister, kusjuures ettemääramine — lisaks fondisolevatele kasutusvabadele summadele — ei või ületada jooksva eelarveaastal fondi laekuvat kogusummat rohkem kui kahekordsel määral.

§ 2. Laenu saajaks võivad olla ainult riigi- ja omavalitsuste teenistuses seisvad isikud või neist koosneva liikmeskonnaga ehitusühingud või ehitus-aktsiaseltsid, samuti eripõhikirja alusel töötavad riigiasutised ja ettevõtted, kui nad kasutavad laenu elumajade ja nende kõrvalruumide ehitamiseks oma ametnikkude, teenijate ja tööliste jaoks, või teiste riigi- või omavalitsuste teenistuses olevate isikute jaoks.

§ 3. Ehitusaktsiaseltsidele (RT 98 — 1930) võib anda laenu juhul, kui seltsi aktsiad on ainult nimelised. Aktsiate edasiandmine võib toimuda ainult Pikalaenu Panga teadmisel.

§ 4. Laenu antakse kuni 80% kavatsetavate ehitustööde maksumusest Pikalaenu Panga poolt kontrollitud ehituseelarve alusel.

§ 5. Laenusaaajal peab olema oma ehitusmaa-ala omandis- või obrokiõiguse alusel.

§ 6. Laenu antakse ehituse selle osa jaoks, mis on määratud § 2 nimetatud isikute elukorteriteks ühes vajaliste kõrvalruumidega.

§ 7. Laenu abil ehitataval elukorteril ei või pörandapind ületada 200 ruutmeetrit, peale selle kõrvalruumid.

§ 8. Laenu abil ei või ehitada ühele teenijale rohkem kui ühe korteri ja ei või ehitada korterit teenijale, kes ise või kelle abikaasa või lahutamatu perekonnaliige omab ehituslaenufondist antud soodustatud laenu abil ehitatud elukorteri või kellel enesel või kelle abikaasal või lahutamatul perekonnaliikmel on oma kinnisvara elukorteriga teenistuskoha omavalitsuse piirkonnas.

§ 9. Laenu antakse hüpoteegiga kindlustatud võlakohustuse vastu, kusjuures Pikalaenu Pangal on õigus nõuda ja vastu võtta ka teistsuguseid kindlustusi, milliseid ta peab samaväärseks.

§ 10. Laenu saamiseks esitab laenusooviija Pikalaenu Pangale kirjaliku avaldise, mis on tempelmaksuvaba. Avaldis peab sisaldama:

- 1) laenusooviija nime ning asukoha;
- 2) soovitud laenusumma suuruse ja kogu ehituse eelarvelise kulusumma;
- 3) millal kavatsetakse alustada ehitustöödega;
- 4) milliseks tähtjaks kavatsetakse ehitustööd viia lõpule;
- 5) andmed kuni hoone pantimiseni pakutava laenu kindlustuse kohta;
- 6) tõendused, et isikud, kelle kasuks laenu võetakse, vastavad käesoleva määruse § 2 nõuetele;

7) vastuse küsimusele — kas laenusooviija omab kinnisvarasid (maju): a) linnades, b) maal, märkides ära, kus nimelt ja missugused.

Laenu sooviavaldusele tuleb lisada juurde:

8) ehitada kavatsetava hoone plaan, mis varustatud mõõtudega ja arhitekti allkirjaga ning sisaldab ehituse eestvaate ning põik- ja pikutõigud, samuti krundi plaani;

9) ehituskulude eelarve;

10) tõendis ehituskruundi omamise kohta;

11) tõendis riigi- või omavalitsusteenistuses seismise kohta ja

12) kui laenusooviija on ühing või aktsiaselts — siis selle põhikiri ja liikmete nimekiri ühes liikmete teenistuskohdade loeteluga.

§ 11. Laenu sooviavalduse esitamisel tulevad tasuda püstitatava hoone hindamisega seoses olevad kulud Pikalaenu Pangale viimase normide järgi.

§ 12. Pikalaenu Panga juhatusel on õigus teha laenu määramist olenevaks tema poolt tarvilikuks peetavate muudatuste läbiviimisest ehituse plaanis või ehituskulude eelarves.

§ 13. Laen antakse välja kahes osas: esimene pool pärast hoone alusmüüride valmimist ja teine pool — pärast ehitise katuse alla viimist. Ehitiste ülevaatusega seotud kulud kannab laenusaaaja.

§ 14. Laenuvõtja kannab laenu väljaandmisega ja kinnisvara pantimisega ühenduses olevad lõivud ja maksud, samuti kinnisvara hindamise kulud Pikalaenu Panga üldiste takside alusel.

§ 15. Laenusaaaja on kohustatud töid, milliste teostamiseks laen antud, teostama: kivehitused — kuni kolme aasta jooksul ja puuehitused — kuni kahe aasta jooksul, arvates laenu esimese osa kättesaamise päevast ja pidama kinni laenu saamiseks esitatud ehitusplaanist ning täitma ülesseatud ehitusnõuded.

Pikalaenu Panga juhatusel on õigus erakorralistel juhtudel pikendada ehitustähtaega kuni ühe aasta võrra.

§ 16. Juhul, kui laenu kasutatakse muuks otstarbeks, kui ta määratud, nõutakse laen viivitamatult tagasi ühes protsentidega panga hariliku intressimäära alusel, arvates laenu väljaandmise päevast.

§ 17. Kui ehituse järelevaatusel konstateeritakse olulisi kõrvalekaldumisi ehitusplaanist, on Pikalaenu Pangal õigus — vastavalt kõrvalekaldumiste tähtsusele arvestada laenult panga harilik intress, arvates laenu väljaandmise päevast, jätta laen välja andmata, kuivõrd see pole välja antud, vähendada laenusummat osaliselt või nõuda tagasi väljaantud laen ühes protsentidega panga hariliku intressi määral, arvates laenu väljaandmise päevast; põhjendatud juhtudel jääb panga juhatusel õigus anda välja määratud laen terves ulatuses ja loobuda ültaltähendatud kitsenduste teostamisest.

§ 18. Laenu lõpliku tasumiseni on laenusaaaja kohustatud kindlustama laenu abil teostatud ehitised tule vastu Pikalaenu Panga nõuete kohaselt ehitiste täies väärtuses ning andma poliisi, varustatult vastava pealkirjaga, Pikalaenu Panga korraldusse.

Kui laenusaaaja ei esita kindlustuse poliisi Pikalaenu Pangale, viimase poolt määratud tähtpäevaks või kindlustuse uuendamise dokumenti hiljemalt 15 päeva enne kindlustuse tähtaja lõppu, on Pikalaenu Panga juhatusel õigus kindlustada ehitist laenusaaaja arvel, kusjuures laenusaaaja on kohustatud tasuma kindlustamise kulud ühes $\frac{1}{2}\%$ viivitustrahviga kuus, lugedes poolikud kuud terveteks. Kui hiljemalt lähemaks laenu maksetähtajaks kindlustamise kulud ei ole tasutud, nõutakse vastav summa laenusaaajalt sisse.

Samadel alustel tuleb laenusaaajal kindlustada ka pooleliolev ehitis.

§ 19. Laenusaajad on peale § 15 ja § 18 loetletud nõuete kohustatud:

- 1) pidama korras laenu abil ehitatud hooned;
- 2) mitte võtma ette ümberehitusi laenu abil ehitatud majades ilma Pikalaenu Panga nõusolekuta;
- 3) mitte võõrandama, tükeldama või servituutidega koormama panditud kinnisvara ilma Pikalaenu Panga nõusolekuta.

Laenusaajad-ehitusühingud ja ehitusaktsiaseltsid on peale eeltoodud nõuete kohustatud:

- 4) esitama Pikalaenu Pangale vajalikud aruanded ja lubama Pikalaenu Panga esindajaile revideerida ühingu või aktsiaseltsi raamatuid ja asjaajamist;
- 5) mitte esitama muutmiseks ühingu või aktsiaseltsi põhikirja ilma Pikalaenu Panga nõusolekuta.

§ 20. Tuleõnnetuse korral kindlustusasutise poolt makstavast summast arvatakse Pikalaenu Panga poolt maha fondist antud laen või osa sellest ja hoonel lasuvad riigivõlad. Ülejääk antakse välja laenusaaajale.

Pikalaenu Panga juhatus võib lubada kindlutusseltsilt saadud summa arvel tule läbi rikutud hoone endisesse seisukorda viimist, või hävinenud hoone ülesehitamist.

§ 21. Laenusaaaja on kohustatud tasuma saadud laenu Pikalaenu Pangale pooleaastaliste ühesuuruste kustutusmaksudega aja jooksul, mille peale laen antud, kusjuures laenu tähtaega arvatakse laenu väljaandmise aastale järgnevalt 1. jaanuarist.

Kahe esimese aasta jooksul laenult intresse ei arvata. Alates laenu tähtaaja kolmandast aastast maksab laenusaaaja laenu kustutamata osalt intresse 3% aastas.

§ 22. Juhul, kui laenu abil teostatud ehitis läheb vabatahtliku või sundusliku võõrandamise teel seesuguse isiku omandiseks, kes ei vasta § 2 nõuetele või kui laenusaaaja annab laenu abil ehitatud korteri kasutamiseks säärasele isikule või korterite aktsiaseltsis — aktsionär annab üle omad aktsiad isikule kes ei vasta § 2 nõuetele, hakatakse arvama laenult intresse Pikalaenu Panga hariliku intressimäära alusel, alates laenu tähtaaja selle aasta algusest, millal säärane üleandmine toimus või ilmsiks tuli. See eeskiri ei maksa juhtudel: 1) kui üleminek toimub pärimise teel või abikaasade või vanemate ja laste vahel ja 2) kui laenusaaaja on teenistusolude tõttu või ravimise otstarbel või muul säärasel mõjuval põhjusel sunnitud lahkuma korteri asukohast ja annab Pikalaenu Panga nõusolekul korteri ajutiselt — seni kui sunnitud äraolek kestab — kasutada teisele isikule, kes ei vasta § 2 nõuetele.

§ 23. Laenusaaaja lahkumisel riigi- ja omaavalitsuse teenistusest jäävad püsima laenu tingimused, s.o. seesuguselt laenusaaajalt ei võeta ära soodustusi, mis temale antud elumajade chituslaenu fondi seaduse ja käesoleva määruse alusel.

§ 24. Laenu kustutuse- ja intressimaksude tähtajad on 1. mail ja 1. novembril; tasutavad summad kuuluvad maksmisele Pikalaenu Panga arvele Eesti Pangas või Pikalaenu Panga kassasse.

§ 25. Laenusaajal on õigus tasuda laenu enne tähtaega tervelt või osaliselt summades, mis võrdsed kümnele kroonile või selle kordsetele.

§ 26. Tähtajaks maksmata summad loetakse maksuvõlaks ja neilt arvatakse $\frac{1}{2}\%$ kuus viivitusraha, lugedes poolikud kuud terveteks.

§ 27. Laenutingimuste olulise rikkumise juhul võib Pikalaenu Pank üles öelda ja nõuda tagasi laenu, kusjuures ülesöeldud laenult arvatakse intresse Pikalaenu Panga hariliku intressimäära järgi, arvates ülesütlemise päevast, kuivõrd käesolev määrus pole korraldanud teisiti.

§ 28. Käesoleva määruse kohaldamiseks vajalikkude korralduste tegemine on Majandusministeeriumi ülesandeks.

II.

§ 29. Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Peaminister K. Päts.

Majandusminister K. Selter.

Riigisekretär K. Terras.

492. Keila-Joa ja Oru parkide mereranna kasutamise määrus.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 30. juunil 1936.

Alus: Balti Eraseaduse § 1029 (RT 9 — 1936).

I.

Riigiparkide Valitsuse valduses olevail Keila-Joa pargi ja Oru pargi maa-aladel keelatakse kallasteede kasutamine ükskõik mil viisil ja kohustatakse neile kallasteedele püstitatud ehitiste ja seadeldiste omanikke kõrvaldama neile kuuluvaid ehitisi ja seadeldisi Riigiparkide Valitsuse poolt määratud tähtjaks.

Riigiparkide Valitsusel on õigus lubada eelmises lõikes tähendatud kallasteede kasutamist tema poolt määratud ulatuses.

II.

Käesolev määrus hakkab maksma avaldamisega.

Peaminister K. Päts.

Riigisekretär K. Terras.

493. Eesti Punase Risti Seltsi põhikirja muudatused.

Vastu võetud Eesti Punase Risti Seltsi korralise piduliku peakoosoleku poolt 26. veebruaril 1934 ja korralise peakoosoleku poolt 7. aprillil 1936 ning kinnitatud Vabariigi Valitsuse poolt 17. juunil 1936.

Alus: Eesti Punase Risti korraldusseaduse (RT 33/34 — 1923) § 3 ja 5.

Eesti Punase Risti Seltsi põhikirja (RT 45 — 1931) § 2, 4, 6, 7, 11, 32, 41 ja 42 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 2. Selts sõjaajal annab abi Eesti Vabariigi kaitseväe ja tema liitlaste kui ka vaenlaste vägede haavatuile ja haigeile, kes juhtuvad olema Eesti Vabariigi kaitseväe, tema liitlaste vägede ning Eesti Punase Risti Seltsi tegevuspiirkonnas, ja hoolitseb võimalust mööda kaitseväe üldise heakäekäigu eest. Välisriikide vaheliste sõdade puhul on seltsil õigus pakkuda arstlikku abi nende vägedele.

§ 4. Selts põhjeneb Genfi 1864 a. konverentsi otsustel, Genfi 1906 a. konventsioonil, Haagi 1907 a. kokkulepetel meresõja suhtes, Genfi 1929 a. 27. juuli konventsioonidel ja Rahvasteliidu põhikirjal (§ 25), millistega Eesti Vabariik ühinenud.

§ 6. Selts ühineb ideelise solidaarsuse põhimõtetega, mis ühendavad kõiki rahvuslisi Punase Risti seltse, hoides alal neist põhimõttest järgnevaid vahetuid Rahvusvahelise Punase Ristiga, millesse on koondunud Rahvusvaheline Punase Risti komitee, Punase Risti Seltside Liiga ja Rahvuslised Punase Risti seltsid ning mille põhikiri on vastu võetud 25. oktoobril 1928 rahvusvahelisel Punase Risti konverentsil Haagis.

§ 7. Eesti Punase Risti Seltsi ülesandeiks on:

a) sõjaajal:

- 1) korraldada ja ühtlustada eraabi sõjategevuse tagajärjel kannatanute eest hoolitsemisel;
- 2) varustada tervishoidlikke asutisi sanitaarpersonaaliga;
- 3) muretseda kaitseväe arstlikkudele asutistele võimalust mööda tarbeasju (sidematerjali, arstiriistade, arstimisvahendite, arstirohrude, pesu, riiete, kööginõude j.n.e. näol);

4) võtta osa haigete ja haavatute evakueerimisest, varustada sanitaarpersonaaliga, täiendada inventariga ja toiduainetega sanitaarvaguneid, sanitaarlaevu ja haigete ning haavatute koondamiskohti;

5) asutada ning korraldada tarbeainete ja materjalide ladusid sisemaal, rinde seljataga ning sõjategevuse piirkonnas;

6) avada kaitseväge juhatause nõusolekul sõjategevuse piirkonnas laatsarette, moodustada lendsalku haavatute abistamiseks lahinguväljal ja sanitaarosakondi evakueeritavate haigete ja haavatute saatmiseks ning korraldada sanitaarronge ja haigete ning haavatute transporti;

7) võtta tarvitusele kokkukõlas Punase Risti Seltsi eesmärgiga muid abinõusid, mis aitavad kergendada Punase Risti hoolealuste olukorda.

§ 11. Eesti Punase Risti peavalitsusel on õigus annetada teeneteriste Eesti ja välisriikide kodanikkudele nende poolt Punase Risti tegevusalal Eestile osutatud tähtsate üldkasulikkude teenete eest. Teeneteristid on kolme järku: I järk — kaheastmeline rinnalkandmiseks (I aste — tähekujuline õlalindiga, II aste — tähekujuline, lindita); II järk — ristikujuline (I aste — kaelaskandmiseks, II aste — rinnalkandmiseks) ja III järk — rahakujuline (rinnalkandmiseks). Samariitlaste tegevuse alal ülesnäidatud teenete eest on Punase Risti peavalitsusel õigus annetada samariitlaste teeneteriste. Samariitlaste teeneterist on viieastmeline. Samuti on Eesti Punase Risti peavalitsusel õigus määrata elupääste tööde eest autasu elupääste medalite, kiituskirjade või rahaliste autasude näol ning hoolsa teenistuse eest Eesti Punase Risti hoolsusmärke.

§ 32. Peavalitsus juhib seltsi tegevust käesoleva põhikirja ja peakoosoleku otsuste alusel, ning on seltsi seaduslikuks esindajaks. Peavalitsusele kuulub direktori-peavaliniku ja kõigi seltsi ametnikkude ametisse nimetamine ja ametist vabastamine.

§ 41. Üksikutes linnades või maakondades peavalitsus võib asutada kohalikke komiteid, kui vähemalt 25 täisealist kohalikku Punase Risti Seltsi liiget selleks avaldab kirjalikku soovi. Peale selle võib Punase Risti peavalitsus seltsi üksikute ülesannete täitmiseks tarvidust mööda omal algatusel asutada erikomiteid, mille koosseisu võivad kuuluda ka mitte Eesti Punase Risti Seltsi liikmed.

§ 42. Kohalikud komiteed täidavad komitee ringkonna piires käesoleva põhikirja alusel kõiki seltsi ülesandeid peavalitsuselt saadud juhtnööride järgi. Komiteede peakoosolekuile kohaldatakse seltsi peakoosoleku kohta maksvad eeskirjad. Komiteede peakoosolekute otsused astuvad jõusse kinnitamisega Punase Risti peavalitsuse poolt.

Peaminister K. Päts.

Sotsiaalminister O. Kask.

Riigisekretär K. Terras.

494. Suruõhus töötamisel õnnetuste vältimise määrus.

Antud Sotsiaalministri poolt 29. juunil 1936.

Alus: Tööstusliku töö seaduse § 88¹ p. 2.

I.

I. Määruse rakendusala.

§ 1. Suruõhus tehtav töö käesoleva määruse järgi on säärane, mille juures üks või rohkem isikuid rakendatud tööle ruumis (kessoonis, šahtis, tun-

nelis, tuukrikellas või muus vastavas seades), milles sisemine õhurõhk ületab välisõhu rõhu 0,1 või enam kilogrammi võrra ühe ruutsentimeetri kohta.

Õhurõhk kilogrammides ühe ruutsentimeetri kohta tähendatakse järgnevates paragrahvides lühendatult kg/sm².

§ 2. Tööruumiks käesoleva määruse järgi loetakse ruum, milles sünnib töö suruõhus, kaasa arvatud suruõhu all olevad šahtid, mis määratud juurdepääsuteeks või materjali veoks.

§ 3. Inimlүүisiks käesoleva määruse järgi loetakse ruum, milles teostub õhurõhu muutmine inimeste sisse- või väljalүүisimisel.

§ 4. Tööd lүүisideta tuukrikellades ja tuukritöö üldse ei allu käesolevale määrusele.

II. Registreerimiseeskirjad.

§ 5. Vähemalt 7 päeva enne tööde algust on tööde valdaja kohustatud suruõhus tööde korraldamisest teatama vastavale tööinspektorile.

Teadaannet tuleb korrata iga töötamise seade olulise muudatuse ja töökoha muutmise puhul.

§ 6. Teadaanne (§ 5) peab sisaldama järgmised andmed:

- a) tööde valdaja nimi ja elukoht või firma nimetus ja asukoht;
- b) tööde juhataja ja tema asetäitja nimi ja elukoht;
- c) töökoha asukoht;
- d) töötamise seade joonestus ja tööruumide, lүүiside, pumbaseade ja torustiku kirjeldus ning arvestus;
- e) ärakiri aktist, mis koostatud käesoleva määruse §§ 50 ja 51 korras;
- f) suruõhus tööle rakendatavate töötajate arv;
- g) ülerõhu ülemmäär.

§ 7. Tööde juhatajaks ja tema asetäitjaks võib olla ainult isik, kellel on kutseõigused, mis nähtud ette Inseneride, arhitektide, keemikute ja tehnikute kutsetegevuse seaduse § 2 eeskirjades (RT 95 — 1934).

III. Ehituseeskirjad.

§ 8. Suruõhuruumid, nagu tööruumid ja lүүisid ning nende juurde kuuluvad seaded peavad olema arvestatud vähemalt poolteisekordse ülerõhu alusel.

Tööruumid ja lүүisid peavad olema veekindlad ja nende kõrgus peab olema vähemalt 1,85 meetrit.

§ 9. Inimlүүisid peavad arvult ja pindalalt võimaldama korraga kõikide ühelajal tööruumis viibijate väljalүүisimist, kusjuures iga lүүsitava isiku kohta peab olema vähemalt 0,75m³ õhumahtu.

Inimlүүisi seinad peavad olema tähendatud lүүisimiseks lubatud isikute arvu ülemmäär vähemalt 5 sm kõrguste tähtedega, mille põhijooned vähemalt ühe sentimeetri laiused.

§ 10. Inimlүүisi seinad ja lagi peavad olema kaetud soojuskadu vältiva isoleerkatttega ja põrand puust restiga. Lүүisid peavad olema varustatud puust istekohtadega vastavalt lүүsitavate isikute arvule ja iga istekoha juures peab olema üks villane vaip, kui suruõhu ülerõhk ületab 1,0 kg/sm².

Lүүisidel peab olema auru või elektri kütteseaded.

§ 11. Šahtid inimeste liikumiseks peavad olema täiesti eraldatud materjali šahtidest. Inimšahtis peab olema vähemalt 30 sm laiune redel, mille astmed vähemalt 15 sm seinast emal.

§ 12. Lүүiside ukсед ja luugid peavad avanema suurema rõhuga ruumala suunas ja suletud olekus tihedalt toetuma tugeva raami vastu. Erandina on lubatud materjalilүүiside välisluugid chitada avanevatena väljaspoole.

Materjalilüüside luugid peavad olema varustatud kindla automaat seadega, mis teeb võimatuks ühe luugi avamise enne kui teine luuk on suletud lõplikult.

Lüüsid peavad olema varjatud päikese eest kuumendamise vastu.

§ 13. Kui suruõhu ülerõhk ületab $1,0 \text{ kg/sm}^2$, siis inimlüüsi lähedal peab olema hästi köetav ja vähemalt 2 m kõrge ambulantsiruum. Ambulantsiruum peab olema varustatud lamamisasetega, vähemalt üks iga 30 või vähema arvu töötajate kohta.

§ 14. Kui suruõhu ülerõhk ületab $1,5 \text{ kg/sm}^2$, siis peab ambulantsi juures asuma vähemalt 1,6 m kõrgune ravilüüs.

Ravilüüsis ravialuste suruõhu all hoidmiseks peab olema vähemalt kaks lamamisaset, mille vahel vähemalt 0,7 m vaba ruumi. Ravilüüsi põrandad, lagi ja seinad peavad olema soojuskadu vältimiseks kaetud isoleerainega. Ravilüüsis peab olema eriruum ja seade inimeste sisse- ja väljalüüsimiseks. Selle ruumi mõõdud peavad võimaldama ravialuse kandmist kanderaalil. Ravilüüsil ja eriruumil mõlemal peab olema väike rõhukindel aken ravialuse valvamiseks ambulantsiruumist. Ravilüüsis peab olema arstiabinõude üleandmiseks erilüüs.

§ 15. Inimlüüsi läheduses peavad olema hästi köetavad ruumid: pesemiseks, märgade rõivaste kuivatamiseks, rõivastumiseks ja einetamiseks. Kõik nimetatud ruumid peavad olema üksteisest eraldatud tihedate uste ja seintega ja vähemalt 2 meetrit kõrged.

§ 16. Rõivastumise ja einetamise ruumi põranda pindala peab kummalgi ruumil olema vähemalt 12 m^2 , kui aga töötajate üldarv on üle kümne, siis iga lisatöölise kohta peab põranda pindala olema suurem vähemalt $1,5 \text{ m}^2$ võrra.

§ 17. Rõivastumisruumis peab olema iga töölise jaoks lukustatav kahe lahtiga kapp.

Iga 10 töötaja kohta peab olema rõivastumisruumis üks lamamisase viljalase vaibaga.

§ 18. Einetamisruumis peab olema hõõveldatud materjalist laud ja töötajate arvule vastavalt istekohti. Toidu soojendamiseks peab olema vastav seade.

§ 19. Pesemisruumis peab olema iga 3 töötaja kohta üks pesemisseade ja olema saadaval soe vesi.

§ 20. Kuivatusruumis peab olema vastav seade töö rõivaste kuivatamiseks.

§ 21. Pesemisruumi kõrval peab olema soe väljakäigukoht, milles istekohtade arv peab olema vähemalt üks iga 10 töötaja kohta.

§ 22. Lavad lüüside juures ja juurdepääsuteed lüüside ning käesoleva määruse §§ 13 ja 15 nimetatud ruumide vahel peavad olema vähemalt 1 meeter laiad ja lavad ning sillad peavad olema varustatud tugevate 0,9 meetri kõrguste käsipuudega.

IV. Seadeldiseeskirjad.

§ 23. Töökohal peab olema peale töötamiseks tarvisminevate surupumpade ja jõumasinate veel vähemalt üks tagavara surupump ja vähemalt üks tagavara jõumasin säärase töövõimega, mis kindlustab ülerõhu alalhoidmist tööruumis ja kõikide töötajate korraga väljalüüsimist.

§ 24. Töötamiseks kasutatav surupump peab olema säärase võimega, et ta tööruumi ja lüüsi võib katkestamatult varustada värske õhuga mitte vähe-

mal määral kui 30 m³ iga töötaja kohta tunnis. Surupump peab olema varustatud tiirulugejaga.

§ 25. Töötamiseks kasutatav surupump ja tagavara surupump peavad olema ühendatud suruõhutorustikuga nõnda, et ühe tegevuse katkemisel või rikkiminekul võib teine viibimata jätkata suruõhu andmist tööruumi ja lüüsisidesse.

§ 26. Suruõhu juurdevool tööruumi peab teostuma vähemalt kahe eraldi õhutoru kaudu, kusjuures mõlemal torul peab olema tööruumis asuvas otsas tagasilöögiventiil. Torustik peab võimaldama tarvilisel määral suruõhku katkestamatult juhtida tööruumi ka ühe toru kaudu, kui teises torus ükskõik millisel kohal tekib rike.

§ 27. Suruõhk peab pumbast tööruumi juhutama kahe mahuti (surutõrre) kaudu, mille üldmaht peab vastama õhumahule, mis juhitakse tööruumi 20 sekundi jooksul, igatahes aga mitte vähem kui 3 m³.

§ 28. Õhu temperatuur tööruumis ja lüüsisdes peab olema 10° C kuni 25° C järgi.

Selle temperatuuri kindlustamiseks peab seadeldis olema varustatud, vastavalt ilmastikule, kas õhu eelsoojendajaga või jahutajaga, kas päikesevarjendiga või isoleerkattega.

Surupumba imejatoru asend peab olema säärane, et sellesse pääseb ainult puhas, suitsuta ja tolmuta õhk. Suruõhuga kokkupuutuvaid pumba osi on lubatud määrada ainult säärase määrideõliga, mille leekpunkt ületab 300° C järgi.

§ 29. Kui järelevalvearst leiab, et suruõhk tööruumis ja lüüsis ei ole tarvilisel määral puhas, siis peab seadet täiendama tolmu, auru, gaasi, vee või õli kõrvaldamisabinõudega.

Kui järelevalvearst leiab, et tööruumis teostatavate tööde iseloomu tõttu õhk tööruumis on rikutud selmääral, et käesoleva määruse § 24 tähendatud õhuhulka ei jätku tervishoiu nõuete rahuldamiseks, siis peab suruõhu juurdevoolu suurendama arsti poolt määratud piirides ja kui selleks ei jätku olemasoleva pumba võimest, täiendama seadet lisapumbaga. Igal juhul on keelatud tööruumis ja samuti lüüsisdes hapniku sisalduse langemine alla 20% ja süsihapugaasi sisalduse tõus üle 0,5% mahu järgi.

§ 30. Tööruumi ja lüüsi voolav suruõhk peab suubuma nõnda, et õhuvool ei oleks suunatud töötaajale või lüüsis viibijaile.

§ 31. Õhuvahetuse teostamiseks tööruumist suruõhu väljajuhtimiseks peab olema sifoonseade, millel ühtlase õhu väljavoolu saavutamiseks kogu ruumi pindalalt peab olema sellekohane harutorustik. Väljavoolu juhtival torul peab olema ventiil, mis sulgub automaatselt kui torus ettenägematult langeb rõhumine. Seade peab kindlustama äkilise rõhukõikumise vältimist ja võimaldama õhuvoolu reguleerimist.

§ 32. Suruõhu torudel (§ 26) peab olema pumbale võimalikult lähemal kaitseventiil, mis suuteline laskma läbi vähemalt 50% juhityavast õhuhulgast. Pumba ja kaitseventiili vahele ei ole lubatud asetada mingisugust sulgu.

§ 33. Tööruumis, lüüsis, ravilüüsis ja masinaruumis peab olema manomeeter, mis mõõdab suruõhu rõhku täpsusega kuni 0,2 kg/sm².

§ 34. Inimlüüsis peab olema manomeetri kõrval ka ajanäitaja. Mõlemad peavad asuma sobival kohal, et lüüsitajal oleks õhuventiilide käsitamisel võimalik takistamatult ühelajal jälgida nii manomeetrit kui ka ajanäitajat.

Kui suruõhu rõhk ületab 1,5 kg/sm², siis inimlüüsis peab olema seatud üles barograaf, mida võimalik jälgida ka väljaspoolt lüüsi.

§ 35. Inimlülüsil peab olema seade, mis võimaldab lüüsimise teostamist nii lüüsi seest kui ka väljaspoolt.

§ 36. Tööruumis peab olema miinimum-maksimum termomeeter ja inimlülüsis harilik termomeeter.

§ 37. Suruõhuruumis asetsevad tõsteseaded peavad töötama kas elektrijõul, milleks valgustusseadest eraldi juhed või suruõhu abil, milleks õhuvahe-
tusseadest eraldi torud. Haigete ja vigasaanute tõstmiseks peab olema eriseade.

§ 38. Tööruum, lülüsid, ravilülüis ja masinaruum peavad olema valgustatud elektril abil, milleks tõste- ja töömasinatest eraldatud võrk. Valgustusevõrgu juhe pinge ei tohi olla üle 42 voldi. Tööruumis ja masinaruumis valgustus peab olema vähemalt 20 luksit ja lülüsid ning šahtides vähemalt 10 luksit.

Tööruumis viibival tööde juhatajal, samuti lülüsitajal peab olema tööajal alati kaasas üks akkumulaatoriga elektrilamp.

§ 39. Elektriseaded peavad vastama eeskirjadele, mis nähtud ette Määruses elektritugevvoolu seadete ehituse ja talituse kohta (RT 12/13 — 1923 ja RT 14 — 1923).

§ 40. Tõsteseaded peavad vastama eeskirjadele, mis nähtud ette Tõsteabinõude ehituse, korrashoidmise ja järelevalve määruses (RT 102 — 1934).

§ 41. Tööruumis, inimlülüsis ja ravilülüsis peab olema telefon, mille kaudu alaline ühendus paralleelselt nii masinaruumiga kui ka töökohal oleva kontoriruumiga. Peale selle inimlülüsis peab olema heli- või valgustusseade märguandmiseks lülüsi ja tööruumi vahel, samuti lülüsis ja väljaspool lülüsi viibijate vahel.

§ 42. Tööruumis peab olema tihedalt suletav anum väljaheidete jaoks.

§ 43. Tööruumis peab olema kinnine anum puhta joogiveega ja vastavad jooginõud.

V. Talituseeskirjad.

Proovimine.

§ 44. Enne registreerimisteedaande (§§ 5 ja 6) saatmist peab tööde valdaja korraldama suruõhupumpade ning suruõhu all olevate ruumide, masinate, lülüside, torustiku ja mõõduriistade ülevaatuse ja proovimise.

§ 45. Ülevaatust ja proovimist peab teostama isik, kellel inseneri kutseõigused mehaanika alal.

§ 46. Õhurõhu all proovimiseks peab tööde valdaja proovitavad esemed seadma säärasesse seisukorda, et proovijal oleks võimaldatud neile ligipääs nii sisemise kui ka välimise vaatluse teostamiseks.

§ 47. Proovirõhk tuleb hoida alal vähemalt 30 minuti jooksul poolteisekordse tööõhu kõrgusel üldise vaatluse teostamiseks. Peale selle tuleb rõhk alandada kuni tööõhuni, millises olukorras proovija peab teostama üksik-
asjalise ülevaatuse kõigis proovitava eseme osades. Tarviduse korral tuleb proovirõhku korrata.

§ 48. Peale proovimisel osutunud puuduste kõrvaldamist tuleb proovimist korrata. Samuti tuleb proovimist korrata peale suruõhuseade lahtivõtmist ja uuesti kokkuseadmist, olenemata sellest, kas see sünnib samal töökohal või teisel.

§ 49. Kui proovija leiab tarviliku olevat, võib ta proovimist täiendada veesurveprooviga poolteisekordse tööõhu all, kuid igal juhul vähemalt 3 kg/sm² rõhu all.

§ 50. Igakordse proovimise kohta peab koostatama akt, mis kantakse tööde valdaja või juhataja ja proovija allkirjadega tööde kohal peetavasse eriraamatusse.

§ 51. Proovimise kohta koostatud akt peab sisaldama järgmised andmed:

- a) tööde valdaja nimi või firma nimetus ja tööde asukoht;
- b) proovija nimi ja elukoht;
- c) proovimise aeg (aasta, kuu ja päev);
- d) proovirõhu alguse, lõpu ja ülevaatuse lõpetamise kellaajad;
- e) kontrollrõhumõõtjate andmed;
- f) proovitud ja ülevaadatud tööruumide, lüüside, šahtide, mahutite, surutorude, ventiilide ja rõhumõõtjate eraldusmärgid.

Eraldusmärgina peab olema kinnitatud või värvitud igale esemele püsiv ja selgelt loetav number;

- g) proovimise ja vaatluse tulemused;
- h) andmed rõhumõõtjate kohta, mis saadud võrdluse teel kontrollmanomeetriga täie, poole ja neljandiku töö rõhu all.

Lüüsimine.

§ 52. Iga töövahetuse kohta peab olema iga inimlüüsi jaoks, kaasa arvatud ravilüüs, alaline lüüsitajataja. Lüüsitajaks võib olla ainult isik, kellel on vähemalt õppinud töölise kutseõigus kessoontööde või keskkütte ja veevärgi alal.

§ 53. Lüüsitajale on keelatud inimlüüsi juurest lahkumine enne asetäitja kohale ilmumist või enne kõikide töötajate tööruumist ja lüüsisist lahkumist ning lüüsi lukustamist.

Inimlüüsid peab hoitama seisukorras, et igal momendil on võimalik viivitamata kõigi tööruumis viibijate korraga väljalüüsimine.

§ 54. Lüüsitajale on keelatud sisse lüüsida töötajat või muud isikut, kes vähimalgi määral on tarvitanud alkoholi.

Ka on keelatud alkoholiste jookide kaasavõtmine lüüsi.

Kui mõni alkoholi tarvitanud või alkoholi kaasavõtnud töötaja või muu isik ilmneb pärast sisselüüsimist, siis tuleb ta viibimata välja lüüsida.

§ 55. Lüüsitajale on keelatud alustada inimeste lüüsimist enne kõigilt lüüsitavatelt suruõhutunnistuste saamist ja nimetatud tunnistuste maksvuse tähtaja ning allkirjade kontrollimist.

§ 56. Lüüsitajale on keelatud ületada ülerõhu norme, mis märgitud samas lüüsis väljapandud tööde valdaja või juhataja allkirja kandvas kuulutusel. Suulised korraldused, mis vastolus kuulutuse normidega, ei ole maksvad. Täiesti keelatud on õhurõhu tõstmine üle 3,5 kg/sm².

§ 57. Lüüsitajaja kohustuseks on täpselt hoolitseda, et inimeste sisselüüsimisel õhurõhk tõstetaks järk-järgult alljärgnevas tabelis toodud kestvus- aegade vältel:

Normaalrõhust kuni 1 kg/sm² ülerõhuni vähemalt 5 minutit.

1 kg/sm² ülerõhust kuni 2 kg/sm² ülerõhuni vähemalt 3 minutit.

Kokku alates normaalrõhust 8 minutit.

2 kg/sm² ülerõhust kuni 3 kg/sm² ülerõhuni vähemalt 2 minutit.

Kokku alates normaalrõhust 10 minutit.

3 kg/sm² ülerõhust kuni 3,5 kg/sm² ülerõhuni vähemalt 2 minutit.

Kokku alates normaalrõhust 12 minutit.

§ 58. Lüüsitajaja kohustuseks on inimeste sisselüüsimisel sagedasti, kuid mitte harvem, kui käesoleva määruse § 57 loendatud iga rõhuastme ületamisel ja sisselüüsimise algul, kuuldavalt küsida sisselüüsitavatelt, kas nende enesetunne ei takista sisselüüsimise jätkamist. Samuti on lüüsitajaja kohustuseks viibimata alustada väljalüüsimist, kui mõni sisselüüsitavatest avaldab,

et tema enesetunne on halb, või lüüsitajata paneb tähele, et mõnel lüüsis viibijal ilmnevad haigestumise tunnused.

§ 59. Lüüsitajata kohustuseks on täpselt hoolitseda, et inimeste väljalüüsimisel õhurõhk alandataks järk-järgult alljärgnevas tabelis toodud kestvusaegade vältel:

1,0 kg/sm² ülerõhust kuni normaalrõhuni mitte kiiremalt kui 10 min. jooksul;

2,0 kg/sm² ülerõhust kuni normaalrõhuni mitte kiiremalt kui 35 min. jooksul;

2,5 kg/sm² ülerõhust kuni normaalrõhuni mitte kiiremalt kui 50 min. jooksul;

3,0 kg/sm² ülerõhust kuni normaalrõhuni mitte kiiremalt kui 70 min. jooksul;

3,5 kg/sm² ülerõhust kuni normaalrõhuni mitte kiiremalt kui 100 min. jooksul.

Kui ülerõhu kõrgus on vahepealne käesolevas tabelis toodud ülerõhkudele, siis võib väljalüüsimise aega lühendada proportsionaalselt kg/sm² arvule, mille võrra tegelik ülerõhk on vähem järgnevast kõrgemast ülerõhu astmest.

Väljalüüsimise üksikasjaline kiirus eelnimetatud kestvusaegade piirides määratakse järelevalve arsti poolt.

Vigasaanute, haigete või minestanute väljalüüsimist peab teostatama kaks korda aeglasemalt kui tervete väljalüüsimist.

§ 60. Lüüsitajata kohustuseks on inimeste väljalüüsimisel sagedasti, kuid mitte harvem, kui käesoleva määruse § 59 loendatud iga rõhuastme möödumisel, kuuldavalt küsida väljalüüsitavatelt, kas nende enesetunne ei takista väljalüüsimise jätkamist. Kui vastus kinnitab kas või ühegi isiku halba enesetunnet, peab lüüsitajata viibimata katkestama rõhu alandamise ja kui mõne minuti vältel isiku enesetunne ei parane, tõstma rõhumise tööõhu endisele kõrgusele ja teatama juhtumisest töökoha kontoris arsti kohale kutsumiseks.

Edaspidi talitab lüüsitajata arsti korralduste järgi.

§ 61. Erandina käesoleva määruse § 59 nõuetest võib lüüsitajata toimetada väljalüüsimist kaks korda lühema kestvusaja vältel, kui lüüsitavad isikud ei kuulu füüsiliselt töötajate hulka, nagu insener, arst, ametisikud j.n.e., kuid ainult tingimusel, et need isikud esitavad sellekohase erilise suruõhu tunnistuse ning kui need isikud enne väljalüüsimist ei ole suruõhus viibinud üle 1 tunni. Halva enesetunde puhul on nende isikute väljalüüsimisel maksev käesoleva määruse § 60 eeskiri.

§ 62. Kui peale käesoleva määruse § 61 loendatud isikute lüüsis viibib kas või ükski füüsiliselt töötaja, siis tuleb väljalüüsimist teostada käesoleva määruse § 59 eeskirjade järgi.

§ 63. Lüüsitajata kohustuseks on hoolitseda vajalise õhuvahetuse eest.

§ 64. Sisse- ja väljalüüsimise alguse ja lõpu kellaja, samuti ka lüüsitud isikute arvu kohta on lüüsitajata kohustatud teatama masinaruumi ja töökoha kontoris.

§ 65. Erakordse õnnetusjuhu või ohu korral peab lüüsitajata häire korras teatama töökoha kontoris tekkinud olukorrast arsti väljakutsumiseks ja edaspidi talitama arsti juhtnööride järgi.

§ 66. Inimeste sisse- ja väljalüüsimise lõpetamisel peab kohe lüüsi-raamatusse (iga lüüsi kohta eraldi raamat) kantama järgmised andmed:

- a) lüüsimise järjekorranumber;
- b) lüüsimise kuupäev ja aasta;
- c) lüüsimise kellaeg lüüsimise algul ja lõpul;
- d) õhurõhumine täpsusega kuni $0,2 \text{ kg/sm}^2$;
- e) välisõhu temperatuur lüüsimise algul;
- f) õhutemperatuur lüüsis lüüsimise lõpul;
- g) lüüsitud isikute suruõhutunnistuse numbrid ja isikute nimed;
- h) erakordsete juhtude kirjeldus (haigestumised, õnnetusjuhud, seadeldiste rikked j.n.e.).

§ 67. Normaalselt peab lüüsi talitatama lüüsitajaja olles lüüsis.

Kui lüüsitajal endal tekib halb enesetunne, haigus või vigastus, siis sellest peab häire korras teatatama töökoha kontoris, kas lüüsitajaja enese või mõne teise lüüsis viibija poolt.

§ 68. Eelmises paragrahvis nimetatud juhul on tööde juhataja või tema asetäitja kohustatud viibimata korraldama lüüsimist väljaspool lüüsi asuva seade abil.

§ 69. Tööde juhataja on kohustatud igasse töövahetusse määrama valvekorra lüüsitajad, ühe iga inimlüüsi ja ühe iga ravilüüsi juurde.

Valvekorra lüüsitajad ei tohi nende valvele antud lüüsi juurest eemalduda ühekski hetkeks enne asetäitja kohale ilmumist või enne kõikide töötajate tööruumist ja lüüsisist lahkumist.

§ 70. Inimlüüsi valvekorra lüüsitajaja kohustuseks on:

- a) häire korral toimetada inimlüüsi väljalüüsimist;
- b) kontrollida iga vahetuse alul koos lüüsitajajaga, kas lüüsi sisemine ja väline lüüsiarmatuur on korras ning selle kohta teha sissekanne lüüsiaraamatusse kontrollimise kellaaja märkimisega;
- c) kontrollida koos lüüsitajajaga, kas lüüsis on kohal tarviline arv vaipu.

§ 71. Ravilüüsi valvekorra lüüsitajaja kohustuseks on:

- a) võtta vastu haiged ja vigasaanud ning korraldada nende transporteerimist ravilüüsi;
- b) teostada kõiki sisse- ja väljalüüsimisi ravilüüsis arsti poolt määratud korras;
- c) hoolitseda kandraamide korrashoiu ja valmisoleku eest;
- d) olla teadlik vähemalt 2 isiku nimest ja asukohast, kes määratud tema korraldusse sanitarideks.

Tööaeg.

§ 72. Töötajat ei või pidada suruõhu all öö-päeva jooksul kauem, kui alljärgnevas tabelis toodud aegade vältel, välja arvatud käesoleva määruse § 59 viimases lõikes, § 60 ja § 65 tähendatud juhtudel:

ülerõhu juures	0,1 kuni 1,0 kg/sm^2	— 7 tundi;
ülerõhu juures	1,0 kuni 2,0 kg/sm^2	— 6,5 tundi;
ülerõhu juures	2,0 kuni 2,5 kg/sm^2	— 6 tundi;
ülerõhu juures	2,5 kuni 3,0 kg/sm^2	— 5 tundi;
ülerõhu juures	3,0 kuni 3,5 kg/sm^2	— 4 tundi.

Eeltoodud aegade hulka kuulub ka sisse- ja väljalüüsimise aeg käesoleva määruse §§ 57 ja 59 järgi.

§ 73. Sama töötajat ei ole lubatud uuesti sisse lüüsida, välja arvatud ravilüüsi, enne 12 tunni möödumist, arvates tema viimasest väljalüüsimisest.

§ 74. Esmakordselt suruõhu all töötavaid isikuid võib pidada suruõhu all esimesel tööpäeval ainult kuni $\frac{1}{3}$, teisel — kuni $\frac{1}{2}$ ja kolmandal ning neljandal tööpäeval kuni $\frac{2}{3}$ aegadest, mis toodud käesoleva määruse § 72 tabelis.

Üldised talituseeskirjad.

§ 75. Tööde juhataja, kui ta puudub töökoha kontorist suruõhu tööde ajal, on kohustatud äraoleku ajaks endale jätma käesoleva määruse § 7 nõuetele vastava asetäitja.

Tööde juhataja või tema asetäitja peab suruõhu tööde ajal viibima töökoha kontoris, milles olemas otseühendus telefoni kaudu suruõhu tööruumiga, inimlüüsidega, masinaruumiga, inimlüüsi ja ravilüüsi valvekorra lüüsitajaga ja arstiga.

§ 76. Tööde juhataja või tema asetäitja peavad pidama tööstuse raamatut, millesse peale käesoleva määruse § 50 ettenähtud akti tuleb kuupäeva ja kellaaja märkimisega sisse kanda veel järgmised andmed:

- a) asetäitja määramise kohta;
- b) asetäitja tegevusse astumise kohta;
- c) iga lüüsimise toimetuse alguse ja lõpu kohta;
- d) tööruumi lüüsitud isikute arvu kohta;
- e) töötavate õhupumpade eraldusnumbrite ja iga pumba tiirude arvu kohta lüüsimise algul ja lõpul;
- f) õhurõhumise kohta tööruumis töövahetuse algul ja lõpul täpsusega kuni $0,2 \text{ kg/sm}^2$; samuti õhu temperatuuri kohta täpsusega kuni 1° C ;
- g) tehniliste rikete kohta, eseme eraldusmärgi ja rikke kõrvaldamisviisi märkimisega.

§ 77. Tööde juhataja on kohustatud hoolitsema, et ta tööde korraldajalt, masinistilt ja lüüsitajalt saaks viibimata teateid vähimastki, ka mööduvast rikkedest, mis ilmsiks tulnud suruõhu seades ja armatuuris.

§ 78. Töötajate lüüsis või tööruumis viibimise ajal on keelatud parandustööd seade ja selle armatuuri juures, samuti ka šahti jätkamine ja lüüsi tõstmine.

Erandina on parandustööd seade ja armatuuri juures lubatud igal ajal, kui selle tegematajätmine võib põhjustada ohtu lüüsis või tööruumis viibijatele.

Keelatud on müüritööd lüüsi all viimase tõstmise ajal.

§ 79. Lõhketöödel tuleb pidada kinni järgmistest eeskirjadest: Laadimise ajal on lubatud tööruumis viibida ainult neil isikutel, kes on otseselt seotud laadimise tööga.

Lõhketöödeks võib tarvitada ainult käsitamissohutuid lõhkeaineid.

Keelatud on üht ja sama töölist korraga rakendada lõhkeaine ja süüteabinõu kandmisele.

Laengu süütamine on lubatud ainult elektri abil väljaspoolt suruõhu-ruume.

Laengu süütamine võib järgneda ainult peale kõikide isikute tööruumist ja lüüsidest lahkumist.

Peale lõhketööde lõpetamist võib inimesi sisse lüüsida ainult pärast gaaside täielikku kõrvaldamist.

§ 80. Šahtid, lüüsid, trepid ja purded peavad olema liiklemisvabad. Suruõhus asuvad redelid tulevad puhastada neile kogunenud porist vähemalt iga vahetuse lõpul.

Juurdepääsuteed lüüside, ambulantsi ja tööliste määratud ruumide vahel peavad olema liiklemisvabad ja vähemalt ühe meetri laiusel täiesti tasased ning mitte libedad.

§ 81. Tööriistad ja abinõud, mis ei ole alati tarvitada, tuleb tööruumis hoida selleks eriti määratud kohal.

Töövahetuse lõpul tuleb kõik tööriistad koguda ühte kohta.

Materjali, mulla ja muude ainete kuhjamine tööruumi on lubatud ainult selmääril, et tööruumi lae ja kogumi vahele jääks vaba ruumi vähemalt 1,8 meetrit.

§ 82. Tööde valdaja peab igale suruõhuruumis töötajale märja töö juures tasuta andma kasutamiseks veekindlad, üle põlve ulatuvate säärtega kummist saapad ja õliriidest rõiva (püks-pluus), mille kaelus, käised ja sääred võimaldavad tihedalt sidumise.

§ 83. Tööruumis ja lüüsis on suitsetamine ja lahtise tule tegemine keelatud.

Kui töötehniliselt on tule tarvitamine möödapääsematu, siis võib tööruumis tuld tarvitada ainult töökorraldaja otsesel järelevalvel.

Tööruumis tule tarvitamise möödapääsematu vajaduse korral, kui kõigile tööruumis olevatele töötajatele ei jätku õhku käesoleva määruse §§ 24 ja 29 nõuetele vastavas hulgas ja puhtuses, siis tuleb vastav arv töölisi välja lüüsida ning tööruumi jätta ainult tulega töötamiseks hädavajalik arv töötajaid.

§ 84. Käesoleva määruse § 42 ettenähtud väljaheidete anum tuleb tühjendada vähemalt iga töövahetuse lõpul, milleks see anum tuleb välja lüüsida ja peale tühjendamist viibimata desinfitseerida arsti juhatusel järgi.

§ 85. Keelatud on tööliste rakendamine tööle otse šahti avause all, kui selleks puudub möödapääsemata vajadus.

§ 86. Materjali ja tööriistade toimetamine tööruumi võib sündida ainult materjali lüüsi kaudu selleks määratud seade abil. Samal teel peab sündima materjali, tööriistade ja muude ainete tööruumist väljalüüsimine.

§ 87. Kontori, lüüsi ja tööruumi seinale peab olema pandud üles järgmise sisuline ja selgesti loetav teadaanne:

I.

Keelatud on isikute sisselüüsimine, kel puudub suruõhutunnistus.

II.

Keelatud on isikute sisselüüsimine, kel nohu või halb enesetunne.

III.

Keelatud on suitsetamine suruõhu ruumis ja alkoholi tarvitamine enne sisselüüsimist ning selle kaasavõtmise suruõhuruumi.

IV.

Töölise rõivastus peab olema soe ja kerge — soovitatav on villane särk, villased püksid ja villased sokid.

V.

Suruõhu all on söömine lubatud ainult vähesel määral. Kahjulik on suruõhu all viibimine liialt täis või tühja kõhuga.

VI.

Keelatud on segada lüüsitajata toimetustesse ja puudutada ventiile ning mõõduriistu, sest see on ohtlik kõigile lüüsisviibijatele.

VII.

Igast enesetunde halvenemisest, haigestumisest või vigastusest tuleb lühidalt ja selgelt teatada tööruumis töökorraldajale ja lüüsis lüüsitajale.

VIII.

Väljalüüsimise ajaks tuleb end mähkida selleks määratud vaipa.

IX.

Peale väljalüüsimist tuleb viibimata heita kõrvale määrjad rõivad, pesta end, riietuda soojalt ja juua vähemalt $\frac{1}{2}$ liitrit kuuma magusat kohvi või teed.

X.

Peale väljalüüsimist on kahjulikud nii täieline rahu kui ka kehalised pingutused. Külma tundes tuleb end veel kord mähkida vaipa ja lamades teha mõõdukaid liigutusi.

XI.

Kui enesetunne ei parane, siis tuleb sellest viibimata teatada valvekorra lüüsisitalitajale ravilüüsi paigutamiseks ja arsti kutsumiseks. Paranemist võib tuua ainult uus aeglasem väljalüüsimine ja arsti abi.

XII.

Kui oled töökohalt lahkunud, tuleb halva enesetunde ilmnemisel viibimata tulla tagasi ravilüüsi juurde ja teatada sellest valvekorra lüüsisitalitajale. Kui omal jõudu ei jätku tagasitulekuks ja kutsutud on teine arst, siis tuleb viibimata sellest teatada käitise kontoris, kust saadetakse järgi veoabinõu kannatanu toimetamiseks ravilüüsi.

Sanitaareeskirjad.

§ 88. Tööde kestvuseks peab olema tööde valdaja poolt palgatud alaline järelevalve arst ja selle asetäitja, kellest üks igal ajal kättesaadav ja kellel kohustuseks:

- a) anda välja suruõhutunnistused;
- b) teostada suruõhutöödele võetavate ja tööl olnud isikute arstlist läbi-vaatust;
- c) valvata proovilüüsimise järele;
- d) anda haigestunutele ja vigasaanutele arstiabi, eriti aga abi ravilüüsis; häire korral peab arst alustama abiandmist hiljemalt 10 minutit peale häiret;
- e) kontrollida vähemalt kaks korda nädalas käesoleva määruse §§ 66 ja 76 raamatute sissekandeid, eriti õhuvahetuse ja lüüsimise kestvuse osas;
- f) teostada vähemalt kaks korda kuus kontrolli tööruumis ja lüüsidis suruõhu all;
- g) määrata väljalüüsimisel rõhu alandamise üksikasjaline kiirus käesoleva määruse § 59 ettenähtud kestvusaja normide järgi ja teostada alalist järelevalvet lüüsisitalitaja tegevuse üle;
- h) määrata tarvisminev sanitaride arv, anda õpetust sanitaridele esmaabi andmises ja valvata nende tegevuse üle;
- i) anda üldtervishoidlisi juhatusi kõigile suruõhus töötajale enne suruõhutunnistuse väljaandmist.

§ 89. Keelatud on suruõhutunnistuse väljaandmine isikule, kes alla 20 aasta ja üle 50 aasta vana. Üle 40 aasta vanusele on suruõhutunnistuse andmine keelatud, kui ta asub füüsilisele suruõhutööle esmakordselt. Keelatud on suruõhutunnistuse andmine naistele.

§ 90. Keelatud on suruõhutunnistuse andmine korraga kauemaks kui 1 kuuks.

Pärast suruõhutunnistuse allakirjutamist arsti poolt antakse see tööde juhatajale, kellest oleneb isikute tööle määramine. Tunnistused, millel puudub arsti ja tööde juhataja allkiri, ei ole maksvad ja need tuleb viibimata anda arsti kätte.

§ 91. Lüüsisitalitaja, sanitari või töötaja enese poolt halva enesetunde, haiguse või vigastuse puhul arstile antud suruõhutunnistuse võib arst anda

töötajale tagasi ainult peale töötaja uut arstlist läbivaatust ja sellekohase märkuse tegemist tunnistusele.

§ 92. Keelatud on suruõhutunnistuse andmine isikule, kellel ilmnevad alljärgnevad haiguse tunnused:

- a) patoloogilised protsessid kuuldeorganismis või nina ja kurgu koepas;
- b) orgaanilised rikked või funktsionaalsed häired südame tegevuses;
- c) kroonilised muutused ja funktsionaalsed häired veresoonte süsteemis, samuti ka häired vereringvoolus;
- d) orgaanilised rikked hingamisteedel või funktsionaalsed häired hingamisorganites;
- e) neeru- või põiehaigused igasugusel kujul;
- f) orgaanilised rikked või funktsionaalsed häired keskjäse ja perifeerses närvisüsteemis;
- g) sisesekretsiooni organite haigused;
- h) liigendite või lihaste krooniline jooksja (reuma);
- i) verehaigused ja ainetevahetuse rikked;
- j) nahaaluse rasvakihi tunduv arenemine või siseorganite rasvumine;
- k) kasvaja, olgu mitte pahaloomuline, mis takistab organismi normaalset arenemist;
- l) songid;
- m) alkoholism ja narkomaania;
- n) igasugused eelpool nimetatud haigused, mis takistavad füüsilise töö tegemist suruõhu all.

§ 93. Ambulants peab olema varustatud peale harilikku esmaabivahendite ja ravilüüsi veel järgmistega abinõudega: maksimum-miinum termomeetriga, kasvumõõduga, mõõdulindiga, spiromeetriga, pneumomeetriga, sfigmomeetriga, hemoglobiinomeetriga, dinamomeetriga, nina ja kõrva läbivaatuse abinõudega, elektriseadega faradiseerimiseks ja hapniku aparaadiga.

Eelloendatud abinõude alaliselt pidamine ambulantsis pole nõutav, kui läheduses asub haigla või mõni teine asutus, kus need abinõud olemas ja kust neid viibimata saab kasutamiseks suruõhu tööde juures asuvas ambulantsis või ravilüüsis.

§ 94. Arst on kohustatud pidama arstiraamatut, millesse kannab andmed kõikide juhtude ja talituste kohta, mis loendatud käesoleva määruse § 88.

§ 95. Tööde valdaja arvel peab igale väljalüüsitavale antama vähemalt 0,5 liitrit kuuma magusat kohvi või teed. Käesoleva paragrahvi eeskirja täitmise järgi valvab arst.

§ 96. Tööde valdaja on kohustatud hoolitsema suruõhus töötamisel või selle järeldusel haigestunute transporteerimise eest töökohalt koju või raviasutusse.

Samuti on tööde valdaja kohustatud hoolitsema suruõhus töötamisel või selle järeldusel haigestunute transporteerimise eest tagasi ravilüüsi, kui selleks tekib vajadus.

Lõppeeskirjad.

§ 97. Käesolevas määruses tähendatud raamatud peavad olema nõuetatud, nummerdatud lehtedega ja enne tarvitusele võtmist registreeritud vastava jaoskonna tööinspektori juures.

§ 98. Tööinspektsiooni ametnikudel on õigus igal ajal teostada suruõhutööde järelevalvet, nõuda suruõhuseade proovimist ja õhuanalüüsi teostamist tööde valdaja arvel.

§ 99. Kui tööinspektor leiab, et suruõhu seade juures ilmsikstulnud puudused või rikked võivad põhjustada tööõnnetusi, siis teeb ta korralduse

inimeste väljalüüsimiseks ja tööde katkestamiseks kuni puuduste kõrvaldamiseni ja vajaduse korral uue proovimise teostamiseni.

II.

Käesoleva määruse maksamahakkamisega kaotab maksvuse RT 91 — 1935 art. 754 all avaldatud Suruõhus töötamisel õnnetuste vältimise määrus.

III.

Käesolev määrus hakkab maksma Riigi Teatajas avaldamisega.

Sotsiaalminister O. Kask.

Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna direktori as. Joh. Põllupüü.

495. Vabariigi Valitsuse otsus 30. juunist 1936.

Tunnustada tervishoiu kaitse alla võetuks:

1. Tartumaal Vastse-Kuuste vallas asuv maa-ala „Valgemetsa“ järgmistes piirides:

Alates piiripunktist nr. 1, mis asub Kahruoru, Kaljuoru nr. 79 ja talu nr. 19 ühises piiripunktis, läheb piirijoon

punkt 1-st punkt 2-ni NW: 37°50' suunas 512,7 meetri pikkuselt Kaljuoru nr. 79 ja Kahruoru vahelist piiri mööda;

„	2	„	3	NE: 19°59'	suunas 245,6 m	pikkuselt,
„	3	„	4	NE: 19°55'	„	564,4 „ „
„	4	„	5	NE: 20°07'	„	160,6 „ „
„	5	„	6	NE: 20°06'	„	106,3 „ „
„	6	„	7	NE: 20°03'	„	517,2 „ „
„	7	„	8	SE: 69°13'	„	371,7 „ „
„	8	„	9	NE: 20°17'	„	30,0 „ „
„	9	„	10	NE: 20°22'	„	120,1 „ „
„	10	„	11	NE: 20°20'	„	169,9 „ „
„	11	„	12	SE: 69°31'	„	380,8 „ „
„	12	„	13	SE: 9°01'	„	565,2 „ „
„	13	„	14	SW: 44°09'	„	979,9 „ „
„	14	„	15	SW: 53°16'	„	79,5 „ „
„	15	„	16	SW: 21°17'	„	579,3 „ „
„	16	algpunktini nr. 1	SW: 63°15'	„	199,5 „ „	„

2. Võrumaal Kioma, Kõlleste ja Põlgaste valdade piirides asuv Tilleoru park järgmistes piirides:

Alates punkt nr. 1, mis asub Tartu-Võru I klassi maantee ja Põlgaste valla Raudna nr. 51 talu sissesõidu tee orupoolses nurgas, läheb piirijoon sissesõidu tee äärt mööda SW sihis 89,00 meetrit kuni p. nr. 2-ni, mis asub Raudna nr. 51 talu õuel aida ja kuuride ees kasvava suure tamme ääres; p. nr. 2-st pöörab piirijoon 9°10' vasakule ja läheb SW sihis 204,60 meetrit kuni p. nr. 3-ni, mis asub oru äärel põllu ja metsa piiril; p. nr. 3-st pöörab piirijoon 70°50' paremale ja läheb 199,50 meetrit NW sihis üle Ahja jõe kuni p. nr. 4-ni, mis asub Kõlleste valla Tille nr. 13 talu maal väikeses mägedevahelises ristorus, siit pöörab piirijoon 51°30' paremale ja läheb 75,00 m NO sihis kuni p. nr. 5-ni, mis asub oru äärel põllu ja metsa piiril. Sihtidega 3—4 ja 4—5 jäetakse ka vanast linnamäest W pool asuv väike metsaga kaetud mägi tervishoiu kaitse alla; p. nr. 5-st pöörab piirijoon 30°40' vasakule ja läheb NW sihis üle põllu 190,70 m kuni p. nr. 6-ni, mis asub Varbuse-Kanepi ja Tille talu sissesõidu tee ühtumiskohal, siit pöörab piirijoon 109° paremale ja läheb NO sihis 50,50 m teed mööda kuni p. nr. 7-ni, mis asub O pool Tartu-Võru maanteed tee kaeviku serval

Kioma valla talu nr. A-31 krundil; p. nr. 7-st pöörab piirijoon 22° paremale ja läheb SO sihis põldu mööda 183,00 m kuni p. nr. 8-ni, mis asub oru äärel põllu ja metsa piiril kahe suure kase ääres; p. nr. 8-st pöörab piirijoon 64°20' vasakule ja läheb põldu mööda NO sihis 144,00 m kuni p. nr. 9-ni, mis asub põllu ja üksikute puudega kaetud heinamaa piiril oru äärel, kohal, kus org teeb väikese sopi põldude sihis; p. nr. 9-st pöörab piir 140°40' paremale ja läheb põldu mööda NO sihis 161,30 m kuni p. nr. 10-ni, mis asub põllu ja metsa piiril kohal, kus org pöörab järsumalt põhja poole; p. nr. 10-st pöörab piirijoon 68°20' paremale ja läheb SO sihis 205,00 m kuni p. nr. 11-ni, mis asub orus tee ääres Põlgaste valla Raudna nr. 50 talu krundil; p. nr. 11-st pöörab piir 24°10' paremale ja läheb põllu ja metsa piiri mööda SO sihis 57,90 m kuni Raudna nr. 50 talu töolistemaja kaevuni, kus asub p. nr. 12, siit pöörab piirijoon 19° paremale ja läheb SO sihis põldu mööda 89,00 m kuni p. nr. 13-ni, mis asub Raudna nr. 50 talu töolistemaja lautade taga tee ääres laia põllupeenra kohal; p. nr. 13-st pöörab piirijoon 60°20' paremale ja läheb 247,60 m OW sihis teed mööda kuni algpunktini nr. 1.

3. Nõmme linn kogu tema administratiiv-piirides, mis kindlaks määratud Riigi Teatajas 62 — 1923 avaldatud Siseministri 26. aprilli 1923 määrusega.

Tervishoiu kaitse alla võetavast maa-alast jääb välja kindluse raudtee ja Kaitseministeeriumi territoorium.

Peaminister K. Päts.
Sotsiaalminister O. Kask.
Riigisekretär K. Terras.

496. Vabariigi Valitsuse otsus 3. juulist 1936.

Kinnitada ettepanek täiendada Vabariigi Valitsuse poolt 17. juunil 1932 vastuvõetud Kaupade sisseveo korraldamise seaduse teostamise määruse (RT 51 — 1932) § 1 loetletud kaupade nimestik sisseveo tollitariifi § 77 p. 7^a all nimetatud kaubaga.

Alus: Kaupade sisseveo korraldamise seadus (RT 90 — 1931).

Peaminister K. Päts.
Majandusminister K. Selter.
Riigisekretäri abi D. Treude.

497. Välisministeeriumi teadaanne.

Välisministeerium teatab, et 1. juulil 1936 vahetati Tallinnas 16. aprillil 1936 Helsingis alla kirjutatud Eesti ja Soome vaheliste merealuste kaablite korrashoidmise ja kasutamise, samuti ka nende kaablite abil toimetatava telegraafilise ja telefonilise liikimise konventsiooni (RT 48 — 1936) ratifikatsioonikirjad.

Vastavalt enda artikli 14. eeskirjadele jõustub konventsioon ühe kuu möödumisel ratifikatsioonikirjade vahetamisest, s. o. 1. augustil 1936.

Tallinnas, 1. juulil 1936.

Välisminister Fr. Akel.

498. Välisministeeriumi teadaanne.

Välisministeerium teatab, et Brasiilia valitsus 30. aprillil 1936 ütles üles Eesti-Brasiilia kaubandusliku kokkuleppe, sõlmitud Pariisis nootide vahetamise teel 30. septembril 1932 (RT 88 — 1932) ning seetõttu see kokkulepe punkt f põhjal kaotab maksvuse 1. augustist 1936.

Tallinnas, 3. juulil 1936.

Välisminister Fr. Akel.